

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska Institutionen

Examensarbete kandidatnivå
FEKK01 15 hp
VT 2010

***Hanteringen av Goodwill på OMX Nordiska
Börs Stockholm under 2009***

Författare

Gujić, Bojan
Hussein, Shaker Nawras
Persson, Johan Viktor

Handledare

Green, Erling

Förord

Vi vill tacka alla som har hjälpt till med att göra denna studie möjlig. Vi vill först och främst tacka vår handledare Erling Green som genom bra handledningen av uppsatsen hjälpt oss till så bra arbete som möjligt. Vi vill även tacka alla de som ställt upp på intervjuer för att arbetet skulle få ett kvalitativt inslag, samt ett speciellt tack till Jörgen Carlsson som bistod oss mycket i våra beräkningar.

Lund 2010-06-03

.....

Bojan Gujić

.....

Nawras Shaker Hussein

.....

Johan Viktor Persson

Sammanfattning

Titel:	Hanteringen av Goodwill på OMX Nordiska Börs Stockholm under 2009.
Seminariedatum:	2010-06-07.
Ämne/Kurs:	FEKK01, Examensarbete kandidatnivå, 15 poäng
Författare:	Bojan Gujić, Hussein Nawras, Johan Viktor Persson
Handledare:	Erling Green
Fem nyckelord:	Goodwill, Nedskrivningar, IFRS/IAS, Diskonteringsränta, Nedskrivningstest.
Syfte:	Studiens syfte är att kartlägga hur bolagen som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm hanterat nedskrivningar av goodwill under 2009. Studiens andra syfte är att se om regelverken lämnar för mycket utrymme åt bolagen att manipulera.
Metod:	Studien bygger på en undersökning ur kvantitativt perspektiv, det kvantitativa perspektivet har även kompletterats med en kvalitativ undersökning. Studien utgår ifrån en deduktiv ansats.
Teoretiska perspektiv:	Studiens teoretiska bas utgörs av IFRS 3, IAS 38, IAS 36 samt IAS 21. Utöver en presentation av regelverken presenteras även vilka argument som har förts fram av förespråkare respektive avskrivning respektive nedskrivning av goodwill.
Empiri:	Empirin består av två undersökningar. Huvudundersökningen är en genomgång av 235 bolags årsredovisningar och hur dessa har hanterat nedskrivningen av goodwill i sin årsredovisning. Den andra undersökningen består av fyra intervjuer med praktiker där de ger sin syn på regelverken.
Resultat:	Studiens resultat skiljer sig inte väldigt mycket åt från år 2008. Det har skett en liten nedskrivningsökning av goodwill dock är det fortfarande få bolag som genomför nedskrivningar. En stor del av nedskrivningarna kan hänföras till kassagenererande enheter utanför Sveriges gränser, främst Östeuropeiska länder. Den totala goodwillposten minskade under året dock kan nästan hälften utav minskningen hänföras till omräkningsdifferenser som påverkas utav valutafluktuationer. Diskonteringsräntan är den faktor som utsatts för minst förändringar, endast en marginell förändring har skett jämfört med 2008.

Abstract

- Title:** Management of Goodwill at OMX Nordic Stock Exchange Stockholm during 2009.
- Seminar date:** 2010-06-07
- Course:** FEKK01, Degree Project Undergraduate level, Business Administration, Undergraduate level, 15 University Credits Points (UPC) or ECTS-cr
- Authors:** Bojan Gujić, Nawras Hussein, Johan Viktor Persson
- Advisor/s:** Erling Green
- Key words:** Goodwill, Impairment loss, IFRS/IAS, WACC, Impairment test.
- Purpose:** The purpose of this study is to examine how companies that are listed at OMX Nordic Stock Exchange Stockholm have managed impairment losses during 2009 and if there is any difference with 2008. The second purpose of the study is to see if the international rules and regulations of accounting leave to much room to the companies to manipulate.
- Methodology:** The base of the study is a quantitative method. To clarify the quantitative results the study has been supplemented with a qualitative method. The study is based on deductive approach.
- Theoretical perspectives:** The theoretical base of the study consists of IFRS 3, IAS 38, IAS 36 and IAS 21. In addition of presenting the rules and regulations already mentioned we also present arguments of those that advocate depreciation and those that advocate impairment loss.
- Empirical Foundation:** The empirical foundation consists out of two examinations. The main examination is a run-through of 235 annual reports and how companies have managed impairment losses in the reports. The second examination consists of four interviews with professionals that are working with goodwill issues and they give us their view on the rules that goodwill has to be managed in accordance with.
- Conclusions:** The result of the study does not part significantly from the results of 2008. There has been a small increase in impairment charges of goodwill, but there are still a few companies that do impairment charges. A big part of the impairment loss can be traced to eastern European countries. The total goodwill decreased during the year even though nearly half of the decrease can be related to translation differences of goodwill. The WACC is the factor that has suffered least changes during the year, there is only a small difference in 2009 compared to 2008.

Förkortningar

FAS	Financial Accounting Standards
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRIC	International Financial Reporting Interpretation Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
US GAAP	US Generally Accepted Accounting Principles
WACC	Weighted Average Cost of Capital (Vägd Kapitalkostnad)
ÅRL	Årsredovisningslagen (1995:1554)

Innehållsförteckning

1. Bakgrundsbeskrivning.....	8
1. 1. OMX Nordiska Börs Stockholm	8
1. 2. Hanteringen av goodwillnedskrivningar under 2008	9
1. 3. Finanskrisen.....	9
1. 3. 1. Utsikter inför framtiden	11
1. 4. Problemdiskussion.....	11
1. 4. 1. Problemformulering	13
1. 5. Syfte	14
2. Internationella redovisningsstandarder.....	15
2. 1. IASB.....	15
2. 2. IAS 38 – Immateriella tillgångar.....	16
2. 3. IFRS 3 - Rörelseförvärv	17
2. 4. IFRS 3 Reviderad - Rörelseförvärv	20
2. 5. IAS 36 - Nedskrivningar	22
2. 5. 1. Individuella bedömningar och svårigheter	22
2. 5. 2. Normbildningen.....	23
2. 5. 3. När ska en tillgång prövas för nedskrivning?	24
2. 5. 4. Till vilket värde ska en tillgång skrivas ned?	25
2. 5. 5. Uppskattning av framtida kassaflöden	27
2. 5. 6. Nedskrivningsprövningen.....	29
2. 5. 7. Goodwill.....	30
2. 6. IAS 21 – Effekterna av ändrade valutakurser.....	32
2. 7. Nedskrivning vs. avskrivning.....	33
3. Metod	35
3. 1. Metodval.....	35
3. 1. 1. Kvalitativ och kvantitativ metod	36
3. 1. 2. Induktiv och Deduktiv ansats	37
3. 1. 3. Datainsamling.....	38
3. 2. Arbetsmodell för studien av börsbolag.....	39
3. 3. Intervjuer	41
3. 4. Informationssökning.....	42
3. 5. Källkritik	42
3. 6. Metodkritik.....	43
4. Empiri.....	44
4. 1. Presentation av undersökningens population	44

4. 2. Nedskrivningsbart belopp och justeringar för omräkningsdifferenser	45
4. 3. Total goodwill i förhållande till totala tillgångar och totalt eget kapital	46
4. 4. Årets nedskrivningar	47
4. 4. 1. Förändring av Goodwill	48
4. 4. 2. Dem tre mest utmärkande bolagen	49
4. 4. 3. Andra anmärkningsvärda och betydande bolagsexempel	53
4. 5. Diskonteringsränta.....	55
4. 5. 1. Val av diskonteringsränta	55
4. 5. 2. Förändring av diskonteringsräntan	58
4. 6. Intervjuerna	60
4. 6. 1. Fråga 1	60
4. 6. 2. Fråga 2	62
4. 6. 3. Fråga 3	64
4. 6. 4. Fråga 4.....	64
5. Analys.....	66
5. 1. Hanteringen av goodwill under 2009	66
5. 2. Redovisningens regelverk	66
5. 3. Anledningar till att inte fler bolag genomfört nedskrivningar.....	69
5. 3. 1. Företagens interna bedömningar	69
5. 3. 2. Identifiering av kassagenererande enheter	70
5. 3. 3. Goodwillpostens relation till det egna kapitalet	71
5. 4. Diskonteringsräntans förändring	72
6. Slutsats	75
6. 1. Sammanfattning av slutsatserna	77
6. 2. Förslag till fortsatta studier.....	78
7. Källförteckning.....	79
7. 1. Publicerade källor.....	79
7. 2. Elektroniska Källor.....	80
7. 3. Artiklar	83
7. 4. Muntliga Källor.....	83
Bilaga 1	84
Bilaga 2	87
Bilaga 3	88
Bilaga 4	89

1. Bakgrundsbeskrivning

I detta kapital kommer vi att berätta om hur nedskrivningar av goodwill hanterades under 2008, hur finanskrisen har påverkat världsekonomin samt vad vårt syfte med uppsatsen är.

---

1. 1. OMX Nordiska Börs Stockholm

Stockholmsbörsen grundades i början av 1800-talet. Stockholmsbörsen ingår i Nordiska Börsen sedan 2006 och ägs av OMX AB. Stockholmsbörsens monopol på handel med värdepapper avskaffades 1992 och nu handlas värdepapper på flera olika marknadsplatser. Börsens verksamhet regleras i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet. Lagen ställer krav på OMX AB att övervaka upplysningar och information som lämnas ut av de börsnoterade bolagen. (Nationalencyklopedin – *Stockholmsbörsen*).

Idag finns det 256 noterade bolag på Stockholmsbörsen som är uppdelade på tre olika segment. De tre segmenten är Large Cap, Mid Cap och Small Cap. Uppdelning görs efter bolagens börsvärden. Under Large Cap och Mid Cap finns det idag 56 bolag respektive 75 listade bolag. Resterande bolag, drygt hälften de av börsnoterade bolagen, är listade på Small Cap. (Nasdaq OMX - *Surveillance Stockholm*). Large Cap avser de bolag som har ett börsvärde som överstiger 1 miljard euro. Bolagen som har ett börsvärde mellan 150 miljoner och 1 miljard euro klassificeras under Mid Cap. Small Cap avser de bolag som har ett börsvärde som är mindre än 150 miljoner euro. (Nationalencyklopedin – *Stockholms börsen*).

OMX AB är måna att främja en övervakningsfunktion för att gagna marknadens förtroende inför värdepappershandel. Övervakningsfunktionen består av ett system som kontrollerar att aktörerna följer gällande lagar och regler och på så sätt säkerställer en rättvis marknadsplats. OMX AB strävar efter att kontinuerligt utveckla regelverket för emittenter och handeln. OMX AB ställer också krav på de bolag som vill registrera sina aktier på börsen. Ett sådant krav är till exempel att årsredovisningen granskas av en auktoriserad revisor (Nasdaq OMX - *Surveillance Stockholm*).

1. 2. Hanteringen av goodwillnedskrivningar under 2008

Under 2008 redovisade totalt 259 bolag på OMX Nordiska Börs Stockholm ett sammanlagt goodwillvärde på 613 miljarder kronor. Bolagens totala egna kapital uppgick till 2 076 miljarder kronor. Goodwill utgjorde därmed nästan 30 procent av det totala egna kapitalet. Hos hela 28 bolag var goodwill en större post på rapporten över finansiell ställning än vad det egna kapitalet var. (Gauffin, B. Et al. 2010).

Under samma år var det endast 38 bolag som genomförde nedskrivningar av goodwill, alltså knappt 15 procent av bolagen. De 38 bolagens sammanlagda värde på nedskrivningarna uppgick till 10,2 miljarder kronor vilket utgjorde endast 1,5 procent av den totala goodwillposten. I USA gjorde 17 % av bolagen gjorde en nedskrivning och nedskrivningarna utgjorde i genomsnitt 30 procent av företagets goodwillpost. Det var endast ett fåtal bolag på den svenska börsen som motiverade nedskrivningar med den finansiella krisen. Andra motiveringar till nedskrivningarna var bland annat förändringar i skattesats, ökad konkurrens och nedläggning av verksamhet. Hos hälften av bolagen återgavs ingen motivering alls till nedskrivningen. (Gauffin, B. Et al. 2010).

Diskonteringsräntan är en viktig del av beräkningen av goodwillnedskrivningar och diskonteringsräntan (WACC) låg mellan 10 – 12 procent, medianen var 11,50 %. Jämfört med 2007 hade 29 % av bolagen sänkt sin diskonteringsränta, 17 % hade höjt den medan hela 54 % lät den vara oförändrad. Den totala goodwillen ökade med 32 miljarder kronor under året vilket var en nettoökning på 21,8 miljarder kronor då nedskrivningarna utgjorde 10,2 miljarder kronor. (Gauffin, B. Et al. 2010).

1. 3. Finanskrisen

Under 2008 drabbades Förenta Staterna av en ekonomisk kris med ursprung i landets fastighetsmarknad. Krisen spred sig till finansmarknaden och många aktier förlorade sitt värde vilket i sin tur orsakade en allvarlig recession i landet. Lågkonjunkturen spred sig långt utanför Förenta Staternas gränser, inte minst till de länder med starka monetära relationer till USA såsom europeiska länder. Vissa länder och världsdelar klarade sig bättre än andra.

Asiatiska länder hade en fördel gentemot Europa tack vare att deras finansiella marknader och företags operativa verksamheter var i en lägre grad integrerade med varandra än vad de europeiska var.

Finanskrisen ledde till osäkerhet på den globala finansmarknaden. Utlåning och inlåning bankerna sinsemellan präglades av en ökad riskfaktor. Aktiemarknaden präglades av stor oro och sjunkande priser. Investerare världen över övergav sina investeringar i aktier till fördel för mer stabila investeringar och råvarupriser sjönk. (Frycklund, J. 2008. s. 3).

Länder i västvärlden försökte dämpa krisens effekt genom en expansiv finans- och penningpolitik men trots dessa åtgärder gick världen mot den djupaste recessionen på många decennier. Ökande arbetslöshet i kombination med sjunkande köpkraft ledde till prisfall vilket i sin tur orsakade en låg inflationsnivå. Den utvecklingen satte sin prägel på kreditmarknaden, där pengar snabbt blev en bristvara då företagen och bankerna hade förlorat tilliten till varandra. Att finansiera nya investeringar blev kostsamt och företagens hopp om framtiden minskade allt mer, produktionsvolymerna sjönk och företagens aktiviteter likaså. (Frycklund, J. 2008. s. 7).

Finanskrisens påverkan på företagen skiljde sig åt beroende på inom vilken bransch företagen var verksamma. Teknikindustrin och gruv- och stålindustrin drabbades oerhört hårt liksom byggindustrin då ingen nyproduktion planerades. (Frycklund, J. 2008. s. 11). Sveriges exportföretag drabbades också väldigt hårt. Krisens slagkraft mot kontinentala Europa och mot Förenta Staterna ledde till minskad efterfrågan på svenska exportvaror. De första prognoserna från svenskt näringsliv målade upp en dyster bild för 2009, svensk export skulle uppleva det tuffaste året sedan oljekrisen på sjuttioalet. (Frycklund, J. 2008. s. 13).

Under sommaren 2009 kom det signaler om att krisen hade nått botten och det mesta tydde på en förbättring i världsekonomin. Världens aktiebörser stabiliserades och började sakta klättra uppåt, men det fanns inga indikationer på stigande efterfrågan på investeringsvaror som är en förutsättning för stabil tillväxt i ekonomin. Under 2009 noterades fortfarande sjunkande produktionsvolymerna och orderingången i exportsektorn sjönk med en takt om 20-30 procent per år i västvärlden. Optimism och förväntningar var det som styrde ekonomins förbättringar men risken för ökande arbetslöshet och kreditförluster fanns fortfarande kvar. Ökande protektionism var också ett problem då östeuropeiska länder riskerade en valutadevalvering.

Östeuropa var en av de regioner som drabbades värst med en ökande skuldsättning som påverkade omvärldens stabiliseringsåtgärder negativt. (Appelgren, J. Juni 2009. s. 7).

2009 var ett extremt svårt år för Sveriges ekonomi, och landets BNP sjönk med cirka fem procent. I slutet av året skedde en återhämtning men en långsam sådan. Den svenska stål- och metallindustrin drabbades av en försäljningsförsämring med 50 procent, och likaså teknikföretagen. Bilindustrin, tele- och elektronikindustrin upplevde också stora försämringar i orderingången, exempelvis var SAAB konkursmässigt. Den svenska exporten föll med 13 procent vilket var den största minskningen i exportsektorn sedan 1960-talet. (Appelgren, J. Juni 2009. s. 14). Tjänstesektorn och detaljhandeln upplevde inte lika stor nedgång som övriga branscher. Under 2009 sjönk investeringar med hela 15 procent (Appelgren, J. Dec. 2009. s. 9), och denna drastiska sänkning berodde främst på minskat kapacitetsutnyttjande i industrisektorn där minskningen var hela 13,2 procent andra kvartalet 2009 jämfört med samma kvartal 2008. (Statistiska Centralbyrån – *Industrins kapacitetsutnyttjande*).

1. 3. 1. Utsikter inför framtiden

Tack vare deprecieringen av den svenska kronan, som styrs av kronans pris på valutamarknaden, kom många företag att öka sin export mot slutet av 2009. Exporten bedöms växa med 7,5 procent under 2010 och en fortsatt ökning förutspås under 2011. (Appelgren, J. Dec. 2009. s. 11). Riksbankens låga ränta bidrar till en förbättring av landets ekonomi. Det finns också stora förväntningar om ökade byggnadsinvesteringar under 2011. En allmän investeringsuppgång antas komma under 2011 då en återställning av kapacitetsutnyttjande till nivåer innan krisens utbrott förutspås ske. (Appelgren, J. Dec. 2009. s. 10).

1. 4. Problemdiskussion

Idén till denna uppsats uppstod efter att ha läst en artikel i *Tidsskriften Balans* som behandlade nedskrivningar av goodwill bland de noterade bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm under 2008. Artikeln relaterar nedskrivningarna bland börsbolagen till den rådande finanskrisen och beskriver hur internationell redovisningsstandard, IAS/IFRS, för första gången tillämpats i en världsomspännande finanskris. Finanskrisen utvecklades och inledde

en djup recession som fortsatte in på år 2009. Med anledning av det beslut vi oss för att undersöka den fortsatta utvecklingen av tillämpningen av IAS/IFRS och nedskrivningar på goodwill under 2009.

IAS/IFRS är en principbaserad redovisningsstandard vilket är det motsatta till en regelbaserad och öppnar därmed upp för subjektiva bedömningar av hur den ska tillämpas. I och med att standarden öppnar upp för subjektiva bedömningar finns det också incitament för företagen att göra bedömningar av standarden som gynnar de ekonomiskt. Under en lågkonjunktur är det ekonomiska utgångsläget besvärligt och risken för att en förlust uppstår större. För att undvika ett förlustresultat eller minska förlustens storlek kan företagen vidta ett flertal åtgärder. En av dessa åtgärder kan vara att undvika en nedskrivning av goodwill eftersom den belastar resultaträkningen negativt. Med anledning härav återkommer vi till vår bakgrundsbeskrivning och vill därför undersöka hur de standarder i IAS/IFRS tillämpats i finanskrisen. De standarder som berör nedskrivningar är: IFRS 3, IAS 36, IAS 38 och IAS 21. IFRS 3 är den standard som beskriver hur goodwill uppstår och enligt vilka regler goodwill ska hanteras. Då standarden har utsatts för kritik har den reviderats av IASB som givit ut en ny standard kallad IFRS 3 R (Reviderad). Den nya standarden börjar tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1:a juli 2009. (Ernst & Young, *Aktuella redovisningsfrågor – inför bokslutet 2009*, s. 5). Eftersom den gamla standarden tillämpas hos de företag som hade bokslut 31:a december 2009 har vi av uppenbara skäl valt att lägga tyngdpunkt på att beskriva den gamla standarden. Vi kommer även kort beskriva vilka förändringar som IFRS 3 R kommer att medföra. IFRS 3 är resultatet av ett gemensamt projekt ("The business combination project") mellan IASB och FASB. Projektets mål är att eliminera skillnader mellan US GAAP och IFRS så att rörelseförvärv redovisas likadant på den nordamerikanska och europeiska kontinenten. IAS 36 är den standard som tar upp reglerna för när och hur nedskrivningar ska genomföras. I denna standard beskrivs även beräkningssätt för nedskrivningar som förtydligar tillämpningen av standarden. Är det så att företagen slaviskt följer standarden för hur nedskrivningar ska göras? Finns det möjlighet att manipulera beräkningarna på ett sätt som gynnar företaget ekonomiskt? IAS 38 behandlar immateriella tillgångar och hur de uppstår och ska hanteras. I vårt fall är det i synnerhet hanteringen av goodwill som är intressant för uppsatsens teori. Finns det någon anledning till storleken på värdet av goodwill? Finns det någon fara i att det värdet växer sig för stort? Slutligen berörs IAS 21. IAS 21 hanterar valutakursförändringar. Valutakursförändringar påverkar

goodwillvärdet och kan få stora effekter på balansräkningen. Hur stor är denna effekt egentligen? Påverkar effekten balansräkningarna positivt eller negativt?

I den artikel vi läste genomfördes en undersökning av dem noterade bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm. Dessa bolag ska upprätta sin årsredovisning enligt IAS/IFRS och det föll sig därför naturligt att vi genomförde undersökningen av nedskrivningar bland just de bolagen. Om vi genomför en undersökning på samma bolag finns det möjlighet att jämföra två olika år och finna ett mönster i tillämpningen. Genomförandet av undersökningen kommer att begränsas av att alla bolag inte har sina årsredovisningar tillgängliga vid tidpunkten för genomförandet. Dock ligger tidpunkten för genomförandet precis efter det att majoriteten av bolagen släppt sina årsredovisningar och därför kan vi upprätta en representativ studie.

Eftersom redovisningsstandarden är principbaserad hade det varit intressant med en internationell jämförelse mot en regelbaserad redovisningsstandard för att undersöka vilka skillnader olika redovisningsfilosofier ger upphov till rörande nedskrivningar. Omfattningen av en sådan undersökning och jämförelse är tyvärr för stor för att genomföras under den tid som avsatts för uppsatsskrivandet. Det är också för tidigt på året för att en liknande undersökning av nordamerikanska börsbolag, som nämndes i bakgrundshistorien, ska ha hunnit genomföras. Den undersökningen genomförs årligen av KPMG men släpps först i mitten på juli varje år (KPMG – *Evaluating Impairment Risk*).

1. 4. 1. Problemformulering

Problemdiskussionen har utmynnat i fyra frågeställningar. Frågorna vi ställer oss i uppsatsen är:

- Vilka skillnader i utfallet av tillämpningen av redovisningsstandarden finns mellan år 2008 och 2009?
- Vilken är förändringen av börsens totala goodwillpost under året?
- Hur påverkas goodwillposten av valutafluktuationer, det vill säga omräkningsdifferensen.
- Är finanskrisen eller andra faktorer är orsaken till en ökning eller minskning av börsens totala goodwillpost?

1. 5. Syfte

Syftet med denna studie är att se hur bolagen som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm tillämpar de regelverk som hanterar goodwill. Regelverken som ska tillämpas av noterade bolag inom EU är IFRS/IAS och dessa regelverk är främst principbaserade. Genom att se hur företagen på OMX Nordiska Börs Stockholm har hanterat goodwill och nedskrivningar av goodwill under 2009 blir det möjligt att se hur väl regelverken tillämpas. Vårt mål är att se hur goodwill har förändrats under året och om det är finanskrisen eller andra faktorer som ligger bakom eventuella förändringar. Samtidigt vill vi även göra en jämförelse med 2008 och se vilka likheter och skillnader som förekommer mellan 2008 och 2009. Syftet med studien är att se ifall de principbaserade regelverken lämnar för mycket utrymme åt företagen att manipulera och om nedskrivningar verkligen är det bästa tillvägagångssättet.

2. Internationella redovisningsstandarder

I detta kapitel redogör vi för dem standarder som berör uppkomsten och hanteringen av goodwill. Standarderna är: IAS 38, IAS 36, IAS 21 och IFRS 3. Standarderna kommer inte att beskrivas i sin helhet utan endast de punkter som berör uppkomsten och hanteringen av goodwill kommer att beskrivas.

---

2. 1. IASB

International Accounting Standards Committee (IASC) bildades år 1973. Kommittén bestod initialt endast av revisorer. Då organisationen saknade slagkraft och enbart ett fåtal länder hade implementerat dess standarder ombildades organisationen 2001. Den ombildade organisationen fick namnet International Accounting Standards Board (IASB) och representerades av fler grenar från näringslivet för att öka spridningen, förståelsen och acceptansen för redovisningsstandarderna. Under IASC:s tid döptes standarderna till IAS (International Accounting Standards) men från och med ombildandet heter standarderna IFRS (International Financial Reporting Standards). De standarder som IASC gav ut fortsätter att gälla så länge IASB inte ger ut en ny standard som ersätter den gamla. Inom IASB finns även en tolkningskommitté. Kommitténs uppgift är att utfärda tolkningar av IFRS. Tolkningarna går under namnet IFRIC och är en officiell tolkningsföreskrift av IFRS. (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 12). IASB är en oberoende, icke-vinstdrivande och privat organisation vars främsta uppgifter är:

1. Att utveckla en specifik metod av hög kvalitet, begripliga, genomförbara och globalt accepterade IFRS standarder.
2. Att uppmuntra till att standarderna följs noggrant.
3. Att ta hänsyn till behovet av finansiella rapporter i tillväxtekonomier och små och medelstora företag.
4. Att skapa fungerande harmoni mellan nationella redovisningsstandarder och IFRS av högkvalitativa lösningar.

(IASB – *About the IASC Foundation and the IASB*)

Den 1 januari 2005 blev IASB:s redovisningsregler obligatoriska för svenska börsnoterade bolag efter ett EU-beslut. I princip innebar beslutet att all koncernredovisning skulle omfattas av internationella regler medan mindre svenska bolag skulle få fortsätta använda svensk redovisningspraxis. Den främsta orsaken till EU:s beslut gällande införandet av IASB:s standarder var att öka jämförbarheten över gränserna. Arbetet med harmonisering av redovisning över landsgränser har fortsatt, dock kvarstår olikheter, främst mellan den europeiska och amerikanska (US GAAP) redovisningen. (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 13).

2. 2. IAS 38 – Immateriella tillgångar

IAS 38 beskriver hur immateriella tillgångar ska hanteras. En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form enligt punkt åtta i standarden. Med denna definition skiljs immateriella tillgångar från materiella och finansiella tillgångar. Enligt definitionen är även goodwill en immateriell tillgång.

För att aktivera en immateriell tillgång i balansräkningen måste vissa villkor vara uppfyllda. Standarden förklarar även hur de redovisade värdena ska beräknas och vilka upplysningar som måste lämnas i samband med aktivering av en immateriell tillgång. För att få lov att aktivera en immateriell tillgång måste tillgången vara identifierbar enligt punkt 11 och 12. Med identifierbar menas att tillgången är avskiljbar eller att den har uppkommit ur avtalsenliga eller juridiska rättigheter. Företaget måste även ha kontroll över tillgången enligt punkt 13, förutom att ha uppfyllt de två ovanstående kriterierna måste företaget också kunna erhålla framtida ekonomiska fördelar från tillgången. Om alla kriterier uppfylls måste företaget även kunna beräkna tillgångens anskaffningsvärde på ett tillförlitligt sätt för att aktivering ska vara möjlig.

En immateriell tillgång kan antingen förvärfvas genom ett separat förvärv eller genom ett rörelseförvärv. Om förvärvet sker i samband med ett rörelseförvärv anses tillgångens anskaffningsvärde vara dess verkliga värde vid förvärvstidpunkten. Anskaffningsvärdet vid ett separat förvärv beräknas på samma sätt som anskaffningsvärdet för materiella tillgångar. (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 111). Redan i punkt 3 förklaras det att standarden inte ska

tillämpas på goodwill som uppstått till följd av ett rörelseförvärv. Eftersom goodwill inte kan förvärvas enskilt kvarstår endast frågan om hur internt upparbetad goodwill ska hanteras.

Regeln för internt upparbetad goodwill är enkel och klar. Aktivering av internt upparbetad goodwill är absolut förbjudet enligt punkt 48. Anledningen till det ställningstagandet förklaras i punkt 49. Ett av skälen till att internt upparbetad goodwill inte får tas upp som en tillgång är att tillgången inte är identifierbar. Det innebär att den inte är avskiljbar eller har tillkommit genom avtalsenliga eller juridiska rättigheter, det går helt enkelt inte att fastställa ett tillförlitligt värde. Det går att tänka sig att skillnaden mellan marknadsvärdet och ett företags redovisade identifierbara nettotillgångar skulle utgöra internt upparbetad goodwill men IAS 38 tillåter inte den metoden heller. Förklaringen till det är att ett företags marknadsvärde påverkas av en rad faktorer som ligger utanför företagets kontroll (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 117).

Goodwill är en tillgång med obestämbar nyttjandeperiod vilket innebär att den inte ska skrivas av utan ska istället årligen prövas för nedskrivning i enlighet med IAS 36 enligt punkt 108 i IAS 38.

2. 3. IFRS 3 - Rörelseförvärv

Goodwill uppstår genom rörelseförvärv. Samtidigt finns det svårigheter med att identifiera och redovisa för ett förvärv. Standarden kräver att vissa steg genomförs för att redovisning ska bli möjlig. Det första som måste göras är att identifiera ett rörelseförvärv. Ett förvärv anses ha skett när två skilda företag sammanförs och bildar en rapportande enhet. I grund och botten innebär det att ett företag måste erhålla bestämmande inflytande över ett annat. Detta kan enligt standarden leda till en moder – dotter relation där den förvärvande enheten blir moderbolaget enligt punkterna fyra till sex i standarden.

När ett rörelseförvärv väl identifierats måste det också redovisas. Då tillåter standarden endast användning av förvärvsmetoden. Förvärvaren anses enligt den metoden ha övertagit det

förvärvade bolagets nettotillgångar enligt punkt 16 i standarden. Nedan beskrivs de steg som måste följas när förvärvsmetoden tillämpas. (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 137).

Det första steget är att identifiera en förvärvare. Denne ska identifieras vid alla förvärv. Det förvärvande företaget är det företag som erhåller bestämmande inflytande över det andra företaget eller företagen som berörs av förvärvet. En förvärvare måste alltid kunna identifieras då förvärvsmetoden ser på ett förvärv ur förvärvarens synvinkel. Att ha rätten att utforma ett företags eller en verksamhets finansiella och operativa strategier i syfte om att erhålla ekonomiska fördelar förklaras som att inneha bestämmande inflytande i punkt 19. Det finns flera olika tillvägagångssätt på hur ett företag kan erhålla bestämmande inflytande. Det allra vanligaste är att inneha mer än 50 procent av de röstberättigade andelarna i ett företag. Om ett företag skulle ha mindre än 50 procent av andelarna kan de genom avtal med andra ägare ändå få bestämmande inflytande. Det är även möjligt att upprätta avtal som ger ett företag rätten att utforma det andra företags finansiella och operativa strategier och på så vis erhålla bestämmande inflytande. Att inneha rätten till att utse eller avsätta det andra företags styrelseledamöter eller helt enkelt inneha rätten till mer än 50 procent av rösterna i det andra bolagets styrelse leder också till bestämmande inflytande. Alla dessa metoder på hur bestämmande inflytande uppnås beskrivs också i punkt 19 i standarden.

Det andra steget är att bestämma förvärvstidpunkten. Det är den tidpunkt då förvärvaren erhåller bestämmande inflytande och det kan ske antingen genom stegvisa förvärv eller genom en enda transaktion. Vid den tidpunkten ska alla identifierbara tillgångar och skulder tas upp för att det ska bli möjligt att beräkna bland annat goodwill. Anskaffningsvärdet fastställs också vilket utgörs av de verkliga värdena för erlagd köpeskilling plus eventuella nyemitterade egetkapitalinstrument som lämnats i utbyte mot övertagna nettotillgångar. I anskaffningsvärdet ska även direkt hänförliga kostnader ingå, exempelvis juristarvoden eller revisorsarvoden enligt punkt 29 i standarden.

Det tredje steget är att fördela anskaffningsvärdet på de identifierbara förvärvade tillgångarnas och skuldernas verkliga värde vid förvärvstidpunkten. Standarden beskriver att tillgångar ska delas upp i immateriella och materiella tillgångar. Om en eventalförpliktelse kan beräknas på ett tillförlitligt sätt ska även denna redovisas. Om det finns brister i tillförlitligheten kommer det att påverka goodwill och då ska företaget lämna en upplysning om bristen i tillförlitligheten enligt IAS 37. För att en immateriell tillgång ska få tas upp måste den

uppfylla definitionen i IAS 38 för vad som är en immateriell tillgång. Standarden eftersträvar att immateriella tillgångar identifieras noggrant för minska goodwillposten i så stor utsträckning som möjligt (Nilsson, H. Et al. 2009 s. 141).

Det fjärde och sista steget är att beräkna goodwill. Förvärvaren ska redovisa goodwill som uppkommit på grund av ett rörelseförvärv som en tillgång och goodwill ska värderas till sitt anskaffningsvärde. Goodwill beräknas som skillnaden mellan anskaffningsvärdet, minoritetsintresset och identifierbara nettotillgångar vid förvärvstidpunkten. På grund av det beräkningssättet kallas goodwill även för en residualpost. Vid stegvisa förvärv ska proceduren upprepas varje gång ett nytt förvärv sker; varje förvärv ska betraktas separat. Standarden beskriver goodwill som betalning för framtida ekonomiska fördelar som det inte går att identifiera enskilt eller redovisa för. Det som skiljer IFRS 3 från svensk redovisningspraxis är att goodwill enligt IFRS 3 inte ska skrivas av utan ska istället årligen prövas för nedskrivning i enlighet med IAS 36. Värdet av goodwill efter det första redovisningstillfället ska tas upp till dess anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade nedskrivningar enligt punkt 41 i standarden.

När anskaffningsvärdet av ett företag understiger nettot av identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser uppstår negativ goodwill. Om så skulle vara fallet måste företaget göra en omvärdering för att försäkra sig om att inga felberäkningar har skett. Visar det sig efter omvärderingen att den negativa goodwillen kvarstår ska den omedelbart dras mot resultaträkningen och inte belasta rapporten över finansiell ställning enligt punkt 56 i standarden.

Efter att den första redovisningen slutförts får den endast justeras i enlighet med IAS 8 *Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel*. Ändringar i uppskattningar och bedömningar ska justeras framåtriktat, därför ska inte redovisningen vid första tillfället påverkas i enlighet med punkt 63.

En förvärvare är också tvungen att lämna en del upplysningar i samband med ett förvärv. Punkt 66 innehåller en principiell regel om att förvärvaren ska lämna upplysningar som är till hjälp för användarna av årsrapporterna att bedöma karaktären och effekten av ett förvärv. I punkt 67 förklaras vilka upplysningar som måste lämnas. Företaget måste lämna: en specifikation över namn och beskrivning på de företag som övertagits, förvärvstidpunkten,

hur stor andel av rösträtterna som har förvärvats, anskaffningsvärdet och uppdelningen mellan immateriella tillgångar, materiella tillgångar, goodwill, skulder och eventalförpliktelser. Företaget måste även lämna upplysning om varför goodwill har uppkommit och om vissa immateriella tillgångar inte har skiljts från goodwill och anledningen till varför det inte har skett.

Ett företag är tvunget att lämna en hel del upplysningar om goodwill även om inga rörelseförvärv genomförts under året. För följande händelser måste en upplysning lämnas i årsrapporten: ackumulerade nedskrivningar och bruttovärdet vid årets början, goodwill som förvärvats under rapportperioden, årets nedskrivning av goodwill, effekten av valutakursdifferenser i enlighet med IAS 21 *Effekterna av ändrade valutakurser*, alla justeringar som skett under perioden samt bruttovärdet och de ackumulerade nedskrivningarna vid rapportperiodens slut. Genom att lämna ovanstående upplysningar får användare av de finansiella rapporterna en klar bild av hur och varför värdet av goodwill förändrats under året. Alla upplysningar som ska lämnas beskrivs i punkt 66 och 67 i standarden.

Om ett företag endast har tillgång till provisoriska verkliga värden av ett förvärv ska dessa redovisas. Senast tolv månader efter förvärvstidpunkten ska de riktiga värdena redovisas så som de var vid förvärvstidpunkten enligt punkt 61. Om ett företag använder provisoriska värden i en rapport ska det finnas upplysningar om det och varför det inte är möjligt att fastställa de riktiga värdena i enlighet med punkt 69.

2. 4. IFRS 3 Reviderad - Rörelseförvärv

I den gamla standarden var det möjligt att inkludera utgifter i anskaffningsvärdet som är direkt hänförliga till förvärvet så som revisors- eller juristarvoden, det redovisningsstämnet ledde till en större goodwillpost. Den möjligheten är dock borttagen i den nya standarden, utgifterna ska istället kostnadsföras då de uppstår. (PWC, 2008. s. 10).

Vissa förvärv är så kallade villkorade förvärv. Det innebär att en del av köpeskillingen är beroende av framtida händelser. Tidigare skulle goodwill justeras i samband med att resten av köpeskillingen betalades ut. Köparen ska nu istället värdera hela köpeskillingen, inklusive den villkorade delen, till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. (PWC, 2008. s. 10).

Om ett förvärv sker genom stegvisa förvärv ska förvärvaren omvärdera tidigare innehav till verkligt värde vid förvärvstidpunkten, det vill säga då denne erhåller bestämmande inflytande. Detta ska återspegla att förvärvaren avyttrat alla sina tidigare innehav och förvärvat dem återigen. Det innebär i sin tur att förvärvaren måste omvärdera sina gamla innehav till det nya värdet genom upprättande av en ny förvärvsanalys. Eventuella ökning eller minskningar i verkligt värde ska redovisas i resultaträkningen och på så vis också påverka årets resultat. Tidigare skulle vartenda förvärv betraktas separat. (PWC, 2008. s. 9).

Enligt den nya standarden kan goodwill beräknas på två olika sätt, företagen får fritt välja vilken metod som ska tillämpas. Den första metoden kallas ”partiell goodwill” som är samma metod som återfinns i den gamla standarden. Goodwill är helt enkelt skillnaden mellan anskaffningspriset och förvärvad andel av det verkliga värdet av nettotillgångarna. Den andra metoden kallas ”full goodwill” och innebär att goodwill ska redovisas för både förvärvaren och minoritetsägarna, den sistnämnda metoden är den enda tillåtna enligt US GAAP och har införts i IFRS som ett led i harmoniseringen. Metoden leder till att goodwill stiger och framtida nedskrivningar blir större, den ska dock inte leda till mer frekventa nedskrivningar. Skillnaden mellan partiell och full goodwill kommer endast att påverka de förvärv då mindre än 100 procent förvärvas. (PWC, 2008. s. 12).

Den nya standarden medför också ökade upplysningskrav. Bland annat ska de kostnader som uppstår i samband med ett förvärv redovisas med upplysning om belopp och vilken post de belastar.

2. 5. IAS 36 - Nedskrivningar

Nedskrivning av värdet på tillgångarna i ett företag är ibland en nödvändighet för att ge en rättvisande bild av företagets finansiella ställning. Nedskrivning av värdet på tillgångarna i ett företag stämmer överens med försiktighetsprincipen. Om inte försiktighet beaktas i detta avseende kan intressenterna i företaget vilseledas i sitt beslutsfattande i tron om att bolaget antingen mår bättre eller sämre än vad det i själva verket gör. I detta avsnitt behandlas nedskrivningar i allmänhet och i synnerhet nedskrivningar av goodwill.

Goodwill är en immateriell tillgång på vilken nedskrivningsprövningar görs varje år. Det medför att försiktighetsprincipen gäller även vid nedskrivningar på goodwill. Försiktighetsprincipen kommer till uttryck i IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter i punkt 37. I punkt 37 anges att den som upprättar finansiella rapporter måste hantera den osäkerhet som är förknippad med många händelser och omständigheter som omgärdar företaget. Detta kan vara möjligheten att få betalt för osäkra fordringar, hur lång den sannolika nyttjandeperioden för anläggningstillgångar är och om hur stort antal garantianspråk som kan förutses. Osäkerheten och omständigheterna hanteras genom upplysningar om dess natur och omfattning samt genom att försiktighetsprincipen tillämpas när de finansiella rapporterna upprättas. Försiktighetsprincipen innebär att de bedömningar som måste göras under osäkerhet görs med viss försiktighet så att tillgångar och intäkter inte överskattas och skulder och kostnader inte underskattas. Dolda reserver och omotiverat stora reserveringar strider också mot försiktighetsprincipen. Vidare anges att avsiktliga underskattningar av tillgångar eller intäkter, eller avsiktliga överskattningar av skulder och kostnader inte heller tillåts. Om detta trots allt sker skulle de finansiella rapporterna inte vara neutrala och således inte heller tillförlitliga.

2. 5. 1. Individuella bedömningar och svårigheter

Bedömningen om värdet på en tillgång har gått ner är i många fall något företag gör individuellt. Att fastställa ett värde på en tillgång kan vara en mer eller mindre komplicerad uppgift. Till exempel är det okomplicerat att värdera en aktie som handlas på börsen medan det är svårare att bestämma värdet på en immateriell tillgång som goodwill.

Företagens individuella bedömningar av värdet och svårigheten att ibland fastställa ett värde på sina tillgångar skapar en osäkerhet i företagens redovisning. Det kan leda till att företagen redovisar på ett sätt som gynnar dem själva istället för att göra en neutral bedömning av värdet. I vårt fall, som behandlar nedskrivningar, kan ett företag som vill redovisa ett högt resultat välja att inte göra någon nedskrivning. Företaget kan då ha gjort en överskattning av värdet på tillgången. Om företaget vill redovisa ett lågt resultat redovisar det en nedskrivning vilket kan betyda att värdet på tillgången har underskattats. (Marton et al. 2008 s.254).

2. 5. 2. Normbildningen

År 1998 gavs IAS 36 ut för första gången och uppdaterades sedan 2004 tillsammans med IAS 38 Immateriella tillgångar. Uppdateringarna gjordes i samband med att IFRS 3 infördes. Nyheterna i standarderna hade sitt ursprung i ett utvecklingsprojekt rörande företagsförvärv. Den nyhet som är mest väsentlig för vår del är den nya synen på förvärvad goodwill och immateriella tillgångar. IAS 36 säger numera att istället för årliga avskrivningar måste värdet på tillgångarna årligen prövas för nedskrivning. Uppdateringen innebär också ökade krav på att lämna upplysningar till användarna. Användarna ska ges möjligheten att bedöma om företaget eller koncernen har gjort nödvändiga nedskrivningar. I samband med nedskrivningsprövningen ska en redogörelse lämnas för alla väsentliga antaganden som gjorts vid prövningen av nedskrivningsbehov avseende goodwill och immateriella tillgångar. (Marton et al. 2008 s.255-256). Den osäkerhet i redovisningen som uppstår till följd av individuella bedömningar av företag och svårigheten med att fastställa ett värde på tillgången bemöts nu av IAS 36. IASB bemöter det genom att för det första kräva en systematisk och specificerad metod för att bedöma nedskrivningsbehovet och för det andra krävs det mycket mer upplysningar till användarna än tidigare (Marton et al. 2008 s.256). I praktiken finns det fortfarande utrymme för individuella bedömningar, trots kraven i IAS 36, vilket kan leda till att lika situationer kan redovisas på olika sätt (Marton et al. 2008 s.256).

2. 5. 3. När ska en tillgång prövas för nedskrivning?

Beroende på vilken typ av tillgång det rör sig om anger IAS 36 två olika sätt att pröva nedskrivningsbehovet. För immateriella anläggningstillgångar med en obegränsad nyttjandeperiod och immateriella tillgångar som ännu inte är färdiga för användning sker prövning minst en gång om året. På så vis sker nedskrivningsprövningen regelbundet. Tidpunkten för prövningen är valfri men den skall ske vid samma tillfälle varje år. I vissa fall är det inte nödvändigt med en prövning. Det gäller de fall då tillgången legat högt över redovisat värde under tidigare prövningar och inga händelser inträffat som förändrat situationen. (Marton et al. 2008 s. 258-259). Det sistnämnda är ett uttryck för väsentlighetsprincipen och framgår av punkt 15 i standarden.

Goodwill och vissa typer av varumärken tillhör tillgångar som anses ha en obegränsad nyttjandeperiod och prövas därför för nedskrivning en gång om året. För alla övriga tillgångar finns inget krav på att pröva nedskrivningsbehovet varje år, prövningen görs bara om företaget befarar att det finns en värdenedgång. Bedömningen av om det finns ett nedskrivningsbehov görs vid varje bokslutstillfälle och baseras på indikationer och signaler om en värdenedgång. Till sin hjälp har företag vägledning av de indikationer som anges i punkt 12. Indikationerna är av två slag, externa och interna. De externa indikationerna är yttre faktorer som företaget inte kan kontrollera och som påverkar verksamheten i olika riktning. De interna indikationerna är inre faktorer som företaget har kontroll över och kan påverka för att styra företaget i olika riktning. De externa indikationer som nämns i punkt 12 är: en tillgångs marknadsvärde har minskat väsentligt beroende på andra orsaker än tillgångens ålder eller normala slitage. Vidare kan det ha skett eller väntas ske betydande förändringar i den teknologiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna, den ekonomiska och juridiska omgivningen för den marknad tillgången är avsedd. Marknadsräntorna eller marknadens avkastningskrav på investeringar kan ha stigit på ett sätt som kan väntas påverka den diskonteringsränta som används för att beräkna tillgångens nyttjandevärde och därmed väsentligt minska tillgångens återvinningsvärde etc. Alla ovanstående indikationer ska påverka företaget på ett negativt sätt.

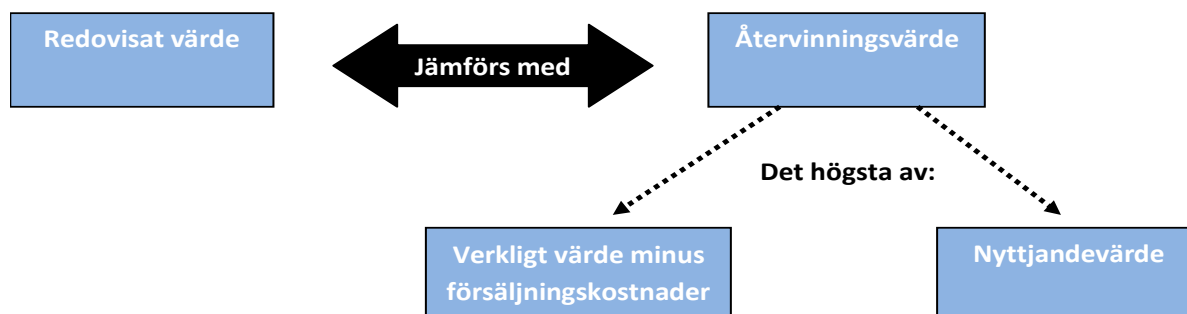
De interna indikationer som nämns är till exempel sådana som att det finns belegg för att tillgången är föråldrad eller skadad. Det kan visa sig att nuvarande eller framtida förändringar kan påverka möjligheterna att utnyttja tillgången för sitt ändamål negativt. Ett exempel på det är att tillgången inte längre utnyttjas, att företaget planerar att avveckla eller omstrukturera den verksamhet i vilken tillgången ingår eller har planer på att avyttra tillgången i förtid. Vidare anges att den interna rapporteringen kan visa på att tillgångens avkastning är lägre, eller kommer att bli lägre, än vad som tidigare antagits.

Uppräkningen i punkt 12 är inte fullständig utan ett företag kan identifiera andra indikationer på att en tillgång har minskat i värde men som likväl ligger i linje med den punkten. Ovan listade indikationer har alltså en avgörande betydelse för ställningstagandet av nedskrivningsbehov. Indikationerna ger en tydlig bild av vilken utveckling i en verksamhet som föregår en nedskrivning.

2. 5. 4. Till vilket värde ska en tillgång skrivas ned?

En tillgång ska skrivas ned om det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet. I definitionen i punkt sex framgår att redovisat värde är det belopp till vilket en tillgång redovisas för första gången med avdrag för ackumulerade avskrivningar eller nedskrivningar. Återvinningsvärdet är det högsta av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärdet. I definitionen av återvinningsvärdet i samma punkt framgår att det finns ytterligare två olika typer av värden som ska jämföras med varandra för att det högsta av dem sedan jämförs med det redovisade värdet.

Exempel 1: Återvinningsvärde jämförs med redovisat värde

Källa: Marton, J. et al. 2008 s. 260

2. 5. 4. 1. Verkligt värde minus försäljningskostnader

Verkligt värde minus försäljningskostnader definieras i punkt sex. Det värdet utgörs av det pris som beräknas kunna erhållas vid försäljning av en tillgång eller kassagenererande enhet mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och har ett intresse av att transaktionen genomförs, efter avdrag för kostnader vid försäljning eller utträngning. Kostnaderna ska direkt kunna hänföras till försäljningen och kan till exempel vara juridiska tjänster och transporter. Ett bra uttryck för ett försäljningspris är ett försäljningsavtal mellan parterna. Försäljningsavtalet specificerar förutom priset på tillgången även vilken kvantitet och kvalitet som ska överföras mellan parterna och gör det därför lätt att identifiera vilken typ av tillgång som är föremål för försäljning. Finns det en aktiv marknad där tillgången omsätts utgörs försäljningspriset av aktuellt marknadspris. Ett exempel på en sådan marknad är aktiebörsen. Finns ingen aktiv marknad blir det genast svårare att fastställa ett pris. Ett företag kan i det fallet jämföra sin egen tillgång med försäljningar av liknade tillgångar inom samma bransch och på så sätt finna ett pris. Är det praktiskt omöjligt att beräkna verkligt värde minus försäljningskostnader för tillgången värderas den till sitt nyttjandevärde. (Marton et al. 260-261).

2. 5. 4. 2. Nyttjandevärde

Nyttjandevärde är nuvärde av de framtida kassaflöden en tillgång eller kassagenererande enhet väntas ge upphov till. I punkt 30 anges att beräkningen av nyttjandevärdet ska återspegla en uppskattning av de framtida kassaflöden som företaget förväntar sig att tillgången genererar. Beräkningarna ska också ta hänsyn till variationer i framtida kassaflödens storlek och tidpunkten för inflytandet. En annan del av beräkningarna ska återspegla pengars tidsvärde som representeras av aktuell riskfri ränta samt priset för att bära den osäkerhet som finns i tillgången.

På grund av att nyttjandevärdet baseras på framtida bedömningar kan det vara komplicerat att beräkna eftersom framtida bedömningar är förknippade med stor osäkerhet. Till exempel är det komplicerat att avgöra när en lågkonjunktur inträder, hur varaktig och allvarlig den är. När det hindret har passerats och uppskattningen av de framtida kassaflödena är klar är själva beräkningstekniken inte speciellt komplicerad. Värdet är då beroende av två variabler som anges i punkt 31.

- Uppskattningen av framtida kassaflöden
- Valet av diskonteringsränta

IAS 36 innehåller omfattande riktlinjer för hur olika situationer kan hanteras men vi kommer inte att gå närmre in på dessa situationer i teorin. Istället går vi djupare in på uppskattningen av framtida kassaflöden och valet av diskonteringsränta.

2. 5. 5. Uppskattning av framtida kassaflöden

I punkt 33 anges några inledande utgångspunkter för uppskattning av framtida kassaflöden. Utgångspunkterna anger att uppskattningarna ska baseras på rimliga och verifierbara antaganden som speglar företagsledningens bästa bedömning av de ekonomiska förhållanden som beräknas råda under tillgångens återstående nyttjandeperiod. Stor vikt ska ges externa faktorer likt dem som anges i punkt 12. Kassaflödesprognoser baseras på de senaste budgetarna och prognoserna som fastställts av företagsledningen. Dessa budgetar och prognoser ska omfatta en period av högst fem år såvida en lägre period inte är starkt motiverad.

Kassaflöden för perioder bortom fem år eller längre ökar osäkerheten i bedömningarna och försiktighetsprincipen träder in. För den perioden ska antagandena baseras på en oförändrad eller avtagande tillväxttakt. Finns det goda skäl för en ökad tillväxttakt får den inte överskrida tillväxttakten som gäller för företagets produkter, bransch eller det land verksamheten bedrivs i. De kassaflöden som ska ingå i uppskattningarna anges i punkt 39 och är i grova drag prognostiserade in- och utbetalningar som tillgången genererar samt betalningar som erläggs eller erhålls när tillgången säljs eller uttrangeras.

2. 5. 5. 1. Valet av diskonteringsränta

När nyttjandevärdet ska beräknas används en diskonteringsränta för att beräkna nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången bedöms generera. Ju högre diskonteringsfaktor som används desto lägre nyttjandevärde kommer tillgången att få i samband med diskonteringen och vice versa.

I punkt 55 anges att diskonteringsräntan ska anges före skatt och återspegla aktuella marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som särskilt avser den tillgång för vilken uppskattningarna av de framtida kassaflödena inte har justerats.

Tidsvärdet av pengar innebär att avkastningen på investeringen ska återspeglas i diskonteringsräntan. Räntan är kopplad till den risk investeraren är villig att ta i sin investering. En låg risk betyder en låg ränta och en hög risk en hög ränta. En riskfri investering är oftast förknippad med en investering i statsobligationer därför kallas den ränta som utgår på statsobligationer för den riskfria räntan. Om investeraren å andra sidan är villig att ta en större risk genom att investera i ett företag förväntar sig denne också en högre ränta. Den högre räntan ska vara högre än den riskfria räntan. Mellanskillnaden mellan räntorna är det som kallas riskpremie, investeraren premieras genom att ta en högre risk. Risken i sig är förknippad med osäkerheten kring de framtida kassaflödena en tillgång genererar. Det innebär med andra ord att om framtida kassaflödena inte är helt säkra måste diskonteringsräntan överstiga den riskfria räntan.

I punkt 56 anges att diskonteringsräntan ska beräknas utifrån de avkastningskrav som kan härledas ur aktuella marknadsmässiga transaktioner för liknade tillgångar eller från den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden i noterade företag som har tillgångar med liknade risker och fördelar som den som är föremål för bedömning. Vägd genomsnittlig kapitalkostnad är den svenska motsvarigheten till engelskans Weighted Average Cost of Capital förkortad WACC.

Antag att vi har följande förutsättningar:

Exempel 2: Beräkning av vägd kapitalkostnad

	Främmande kapital	Eget kapital	Totalt kapital
Belopp	25	15	40
Kapitalkostnad/Ränta före skatt	5%	15%	?

Genom att multiplicera varje finansieringsforms andel av finansieringen med respektive kostnad och summera det fås den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden, WACC:

$$(25/40)*0,05+(15/40)*0,15=0,0875 \text{ dvs. } 8,75 \%$$

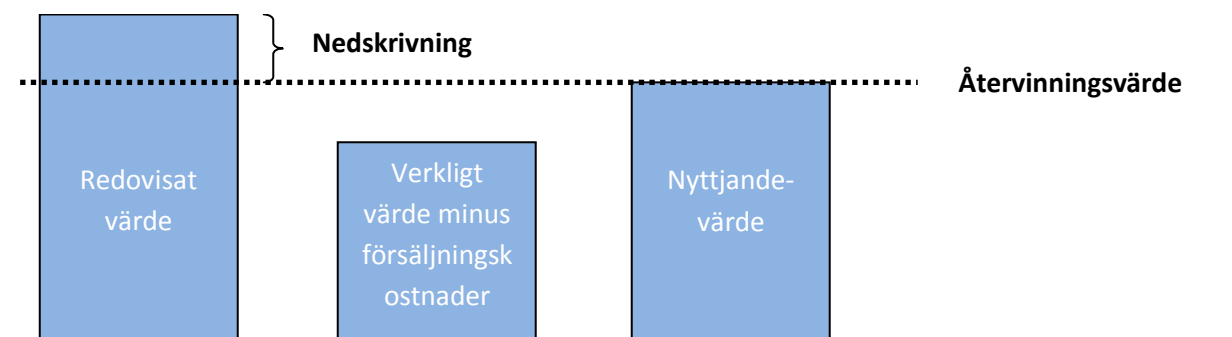
Källa: Andrén, N. Et al. 2003. s. 248

Som det framgår av exemplet ovan utgörs diskonteringsräntan av flera element och valet av diskonteringsränta påverkar direkt resultatet av nedskrivningsprövningen.

2. 5. 6. Nedskrivningsprövningen

Vid nedskrivningsprövningen jämförs det redovisade värdet med återvinningsvärdet som räknats fram. I figuren nedanför illustreras en situation där redovisat värde överstiger återvinningsvärdet. Skillnaden mellan beloppen utgör nedskrivningen. Tillgången skrivs ned och nedskrivningsbeloppet belastar resultaträkningen som en kostnadspost.

Exempel 3: Redovisat värde jämförs med återvinningsvärde

Källa: Marton et al. 2008 s. 264

Det lägre värdet efter nedskrivningen påverkar även den framtida redovisningen. Framtida avskrivningar ska anpassas efter det nya balansvärdet och fördelas på tillgångens återstående ekonomiska livslängd (Marton et al. 2008 s.264).

2. 5. 6. 1. Nedskrivning av goodwill

Innan vi går in på förklaringen av hur nedskrivning av goodwill går till ska vi kort förklara vad begreppet kassagenererande enhet innebär. Förklaringen är nödvändig eftersom värdet av den immateriella tillgång som goodwill utgör i koncerner och företag är sammankopplat med "sin" kassagenererande enhet och testas för nedskrivning tillsammans med den. En kassagenererande enhet definieras i punkt 6. Ett förtydligande exempel på den punkten är en maskin som ingår i en större produktionslinje. I dem flesta fall går det inte att hänföra kassaflöden direkt till enbart en enskild maskin utan kassaflöden genereras av produktionslinjen i sin helhet. Det går på så sätt inte att beräkna ett återvinningsvärde för den

enskilda maskinen vilket i sin tur innebär att bolagen måste titta på en högre nivå i verksamheten till vilken det går att hänföra ett kassaflöde. Den högre nivån utgörs av hela produktionslinjen och utgör på så sätt den minsta identifierbara grupp av tillgångar som ger upphov till inbetalningar. Att identifiera sina kassagenererande enheter är en bedömningsfråga. IAS 36 beskriver utförligt tre olika exempel på vad som kan utgöra en enhet och dessa är verksamhetsområden, produktlinjer och geografiska områden. Det innebär att företag kan bestämma en kassagenererande enhet som passar de själva bäst för att undvika eventuella nedskrivningar. Ett enkelt exempel illustrerar tankegången:

Exempel 4: Identifiering av kassagenererande enheter

Ett företag består av två divisioner. Varje division utgör en kassagenererad enhet.

Belopp i Tkr	Division A	Division B
Redovisat värde	20000	10000
Återvinningsvärde	15000	15000

Som framgår av uppställningen föreligger det ett nedskrivningsbehov för division A. Det redovisade värdet (20 000 tkr) är högre än återvinningsvärdet (15 000 tkr) med 5 000 tkr. Division B har istället ett högre värde med samma belopp. Eftersom divisionerna är separata kassagenererande enheter är det inte möjligt att kvitta nedgången i division A mot uppgången i division B. Företaget skriver ner division A med 5 000 tkr. I resultaträkningen redovisas nedskrivningen som en kostnad på 5 000 tkr och i balansräkningen kommer division A:s redovisade värde att uppgå till 15 000 tkr. (Marton Et. Al 2008 s. 267).

Om bolaget hade identifierat de kassagenererande enheterna på ett annorlunda sätt hade de möjligen undvikit en eventuell nedskrivning.

2. 5. 7. Goodwill

Goodwill har den speciella egenskapen att den inte kan generera kassaflöde oberoende av andra tillgångar. Ett exempel på det är en synergieffekt. En synergieffekt kan uppstå mellan två olika verksamhetsområden och synergieffekten är då ett mervärde som uppstår genom att dessa två verksamhetsområden samverkar. Ett forskningsbolag kanske utvecklar en effektiv

förbränningsteknik för bilmotorer som i samverkan med en förvärvande sportbilstillverkares utveckling av turbomotorer kan leda till bränslesnålare sportbilar som är attraktiva för sportbilsspekulanter. En goodwillpost, eller i detta fall synergieffekten, kan därför aldrig testas enskilt för ett nedskrivningsbehov, istället behandlas den som en del av den kassagenererande enhet som den tillhör. I vårt exempel skulle det innebära att det värde sportbilstillverkaren bedömde att synergieffekten hade och betalade för vilket fick till följd att en goodwillpost uppstod testas tillsammans med forskningsavdelningen och motoravdelningen som uppstod efter sammanslagningen av verksamheterna. Så fort förvärvet genomförts fördelas goodwill direkt på de kassagenererande enheterna. Det medför att goodwill prövas på en nivå som den är naturligt kopplad till. Var och en av det förvärvande bolagets kassagenererande enheter som förväntas gynnas av synergierna tilldelas goodwill. Om en kassagenererande enhet då tilldelats delar av eller hela den goodwill som hänför sig till ett förvärv, även om förvärvet skett under innevarande år, kommer den att årligen testas för nedskrivning enligt punkt 96. Goodwill ingår i den kassagenererande enhetens redovisade värde som prövas för nedskrivning och skulle ett nedskrivningsbehov föreligga sker nedskrivningen i följande steg enligt punkt 104 (Marton et al. 2008 s.269-270):

- a) Först minskas det redovisade värdet för goodwill, och
- b) sedan minskas värdet på övriga tillgångar i förhållande till deras redovisade värde.

Ett enkelt exempel beskriver arbetsgången:

Exempel 5: Nedskrivning av goodwill

Ett företag förvärvar ett annat företag, Dotter, för 3 000 tkr. Eftersom nettotillgångarnas verkliga värde uppgår till 2 000 tkr identifieras en goodwillpost på 1 000 tkr i förvärvet. Dotter definieras som en kassagenererande enhet.

Efter några år uppgår Dotters redovisade värde till 2 800 tkr (varav goodwill utgör 1 000 tkr). Återvinningsvärdet uppgår endast till 1700 tkr, varför det är nödvändigt med en nedskrivning på 1 100 tkr (2 800-1 700). Eftersom det har fördelats goodwill till den kassagenererande enheten skrivs goodwill ner till 0 i första hand, där efter de andra tillgångarna i förhållande till deras redovisade värde.

<i>Alla belopp i tkr</i>	Goodwill	Dotter	Summa
Redovisade värden	1000	1800	2800
Nedskrivning	-1000	-100	-1100
Redovisade värden efter nedskrivning	0	1700	1700

Källa: Marton et al. 2008 s. 269-270

2. 6. IAS 21 – Effekterna av ändrade valutakurser

Ett företag som har utländska dotterbolag ställs inför problematiken att dess dotterbolag ofta har en annan rapporteringsvaluta än moderbolaget, likadant är det om det svenska bolaget handlar med utländska företag. Självklart uppstår det fordringar och skulder när bolag handlar med varandra, men om ett av bolagen har en utländsk valuta måste fordringar och skulder räknas om till svenska kronor. Proceduren är likadan när bolaget har anskaffat sig tillgångar i utländsk valuta.

Problematiken löses med hjälp av två metoder: den monetära metoden samt dagskursmetoden. Enligt den monetära metoden ska alla icke-monetära tillgångar, inklusive goodwill, beräknas om till kursen som gällde vid anskaffningsdagen, likaså ska en nedskrivning räknas om till samma kurs. Det torde leda till att inga valutakursdifferenser uppstår när beräkning sker enligt den monetära metoden. Den andra metoden, dagskursmetoden, förespråkar ett litet annorlunda sätt, nämligen att både icke-monetära och monetära poster räknas om till balansdagens kurs. Samma kurs ska även tillämpas på eventuella nedskrivningar och avskrivningar. (Carlsson, J. Et al, 2003. s. 61). Vid användning av den sistnämnda metoden torde valutakursdifferenser uppstå då en valutas kurs hinner ändras från en balansdag till en annan. Så länge en tillgång inte realiserats har företaget faktiskt inte gjort någon vinst eller förlust och omräkningsdifferenser visar endast hur värdet på tillgången har förändrats. Faktum är att en tillgång kan halvera sitt värde under ett år i svenska kronor men dubblera sitt värde gentemot en annan valuta.

2. 7. Nedskrivning vs. avskrivning

Enligt svensk lagstiftning, ÅRL 4 kap. 4 §, ska en goodwillpost årligen skrivas av, med en nyttjandeperiod om högst fem år. Om det finns skäl och skälen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt får nyttjandeperioden överstiga fem år, dock ska den nya nyttjandeperioden och anledningen till förläggningen anges i en not. En nedskrivning är också tillåten enligt ÅRL kap. 4 § 5 om tillgångens värde minskat med mer än vad avskrivningen avser. Däremot kräver IASB, i enlighet med punkt 55 i IFRS 3, att goodwill årligen prövas för värdeminskning och att en nedskrivning ska ske ifall det är nödvändigt. Nedskrivning är den enda tillåtna metoden enligt IASB. Olika värdeminskningmetoder har diskuterats i årtionden och detta avsnitt kommer i fortsättningen framföra olika argument för både den ena och andra metoden. Förhoppningsvis kommer framförandet bidra till en bättre förståelse av värdeminskning av goodwill och vara till stöd för uppsatsen.

Det finns två generella uppfattningar om en immateriell tillgång som goodwill. Den ena uppfattningen är att goodwill är en tidbegränsad tillgång (Nilsson, S-A. 1998. s. 87). Med det menas att även om ett bolag gör en bra affär och betalar för framtida ekonomiska fördelar (goodwill) kommer de inte att vara för evigt. När ett bolag går in i en lönsam bransch kommer det inte undgå konkurrenterna. Efterhand som konkurrensen koncentreras sjunker priserna och marginalerna. Det överpris som betalades vid rörelseförvärvet går inte att motivera längre, det vill säga värdet av goodwill har minskat. Anhängare till den uppfattningen förespråkar årliga avskrivningar.

Den andra uppfattningen är att goodwill är en tillgång som inte förbrukas och är istället bestående (Nilsson, S-A. 1998. s. 190). Anhängare av denna uppfattning är förespråkare av nedskrivningar. De menar att det är mer troligt att goodwill i framgångsrika företag stiger än minskar och ska därav inte tas bort ur balansräkning om det inte finns indikationer på en värdeminskning.

Förespråkarna för årliga avskrivningar menar att goodwill är som vilken anläggningstillgång som helst (Nilsson, S-A. 1998. s. 112). Av den anledningen ska även den med en jämn förbrukningstakt försvinna ur ett företags balansräkning. Anhängare till årliga nedskrivningsprövningar menar att årliga avskrivningar strider mot fortlevnadsprincipen

(företag antas bedriva sin verksamhet i all oändlighet) (Nilsson, S-A. 1998. s. 105). Ett företag ökar i värde och då goodwill inte är en förbrukningsvara stiger dess värde också, även om en uppskrivning av dess värde inte är möjlig. Att anta att goodwill minskar årligen är som att anta att företaget inte kommer att verka för evigt. De menar att det saknas bevis på att goodwill är en post som utsätts för årlig värdeminskning.

Vissa ställer sig dock mittemellan uppfattningarna ovan och framför, att även om värdet av goodwill minskar och upphör, hur är det möjligt att veta när det upphör? (Nilsson, S-A. 1998. s. 113). På vilket sätt är det möjligt att beräkna när synergier från ett företagsförvärv upphör att verka? Dessa förespråkare menar att årliga avskrivningar är rätt men med tillämpning av en minsta och största period för vilka goodwillposten ska få finnas i balansräkningen.

Svensk lagstiftning grundar sig i princip på den sistnämnda uppfattningen medan IASB har valt att följa uppfattningen om att årliga nedskrivningsprövningar ger en rättvisande bild. Det finns även en fjärde uppfattning som förespråkar bortskrivning. (Benston J. G. Et al. 2006. s. 222). Den metoden innebär att all eventuell goodwill dras direkt mot eget kapital och att resultaträkningen inte påverkas av eventuella av- eller nedskrivningar i framtiden. Eftersom metoden varken är tillåten enligt svensk redovisningspraxis eller IASB kommer detaljer inte att beskrivas då relevans med det fortsatta arbetet saknas.

3. Metod

I detta kapitel redogörs för tillvägagångssättet för vår undersökning samt våra intervjuer, även bearbetningen av undersökningens resultat redogörs. Kapitlet kommer att ge en bild av hur vi gått från idé och syfte till slutsats.

---

3. 1. Metodval

Det finns två olika vetenskapsteorier som ligger till grund för den kvalitativa och kvantitativa vetenskapsmetoden. Positivismen är den vetenskapsteori som ligger till grund för den kvantitativa metoden. Samhällsvetenskapen ska fokusera på allt som är verkligt och iakttagbart, Fokus ska inte läggas på ej verkliga och ej iakttagbara spekulationer. Forskningen måste också kunna verifieras med empiriska data. Vetenskapliga undersökningar har ett mål enligt den positivistiska synen. Det målet är att förklara och söka ett orsakssamband. Synsättets metod utmynnar i att verkligheten observeras flera gånger för att samla in tillräckligt med fakta. Med insamlad fakta som underlag går det sedan att dra slutsatser. När fler och större undersökningar genomförs växer också kunskapen. (Lundahl. U. Et al. 2009 s. 39).

Hermeneutik är det synsätt som ligger till grund för den kvalitativa metoden. Det finns företeelser i samhället som är mer komplexa än vad positivismen antyder och då måste dessa dokumenteras. Dokumentationen sammanställs och tolkas här på ett annorlunda sätt. Inom hermeneutiken menas att människans känslor och tolkningar inte alltid är försumbara och att det med hjälp av de går att hitta mönster som förnuftet tränger bort. Att i detta fall skilja mellan fakta och värderingar är inte alltid möjligt och det går då inte heller att bedriva opartisk forskning. (Lundahl. U. Et al. 2009 s. 43).

Uppsatsen genomsyras framförallt av positivismen med inslag av hermeneutiken. Uppsatsen bygger på en studie av årsredovisningar för de företag som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm. I årsredovisningarna undersöks framförallt hur börsbolagen hanterat nedskrivningar av sina goodwillposter under 2009. Undersökningen av börsbolagen har kompletterats med fyra intervjuer. Intervjuerna genomförs med tre auktoriserade revisorer och

en redovisningschef för ett börsnoterat bolag. Intervjuerna ska förmedla en tydligare bild av vilka praktiska problem som finns vid tillämpningen av dem redovisningsstandarder som hanterar goodwill.

3. 1. 1. Kvalitativ och kvantitativ metod

I uppsatsen används både kvalitativ och kvantitativ metod för att få en bild av hur av bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm hanterar nedskrivningar av goodwill. Det är viktigt att understryka att tyngdpunkten ligger på den kvantitativa undersökningen av börsbolagens årsredovisningar. Intervjuerna har genomförts eftersom vi vill komplettera bilden av hur nedskrivningarna på goodwill hanterats och vilka praktiska problem som uppstår i samband tillämpningen.

Enligt den kvalitativa metoden betraktas omgivningen som subjektiv. Det betyder att verkligheten är en individuell, social och kulturell konstruktion. Det leder i sin tur till studerandet av människans uppfattning och tolkning av omgivningen. (Backman. J. 2008 s. 54). Hur världen är intresserar inte forskaren utan forskarens prioritet är att skapa sig en uppfattning av hur världen upplevs. Den kvalitativa metoden lämpar sig när forskaren ska studera och förstå enskilda fenomen istället för något större samhällsproblem (Lundahl. U. Et al. 2009 s. 100). Den kvalitativa metoden används i våra intervjuer i syfte att förstå hur professionella ekonomer arbetar med goodwillfrågor och hur de upplever den redovisningsstandard som hanterar nedskrivningar av goodwill.

Den kvantitativa metoden utgår ifrån mätningar och kvantifieras med hjälp av matematik och statistik. På grund av att den kvantitativa metoden i första hand handlar om att mäta något med hjälp av siffror resulterar den i numeriska observationer. (Backman. J. 2008 s. 33). Resultaten utav mätningen kan sedan användas för att beskriva eller förklara ett fenomen. Att använda resultaten för att beskriva ett fenomen innebär att en frågeställning ska besvaras. Om resultaten används för att förklara ett fenomen innebär det att forskaren försöker påvisa ett samband mellan två faktorer. (Lundahl. U. Et al. 2009 s.94). Den kvantitativa metoden har använts vid studien av börsbolagens årsredovisningar.

Användning av den ena metoden utesluter inte den andra och ofta kompletteras den ena metoden med den andra. Det är inte ovanligt att kvantitativa undersökningar har kvalitativa inslag likaså är det inte ovanligt att kvalitativa undersökningar har kvantitativa inslag. (Lundahl. U. Et al. 2009 s.51).

Med utgångspunkt i kvantitativ metodteori kan två olika typer av undersökningar urskiljas: totalundersökning och stickprovsundersökning. I en totalundersökning ingår hela populationen i undersökningen. I en stickprovsundersökning väljs en del av populationen ut och undersökningsresultatet representerar sedan hela populationen. (Lundahl. U. Et al. 2009 s.49). I vår undersökning utgörs populationen av de noterade bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm. Vi har undersökt 235 av dem 256 noterade bolagen. Anledningen till att samtliga bolag inte ingår i undersökningen är att alla bolag inte offentliggjort sina årsredovisningar vid datainsamlingen. Datainsamlingen pågick fram till den 28:e april 2010. Eftersom 235 av 256 bolag utgör 91,8 procent av populationen är undersökningen representativ för OMX Nordiska Börs Stockholm och är därmed också en totalundersökning.

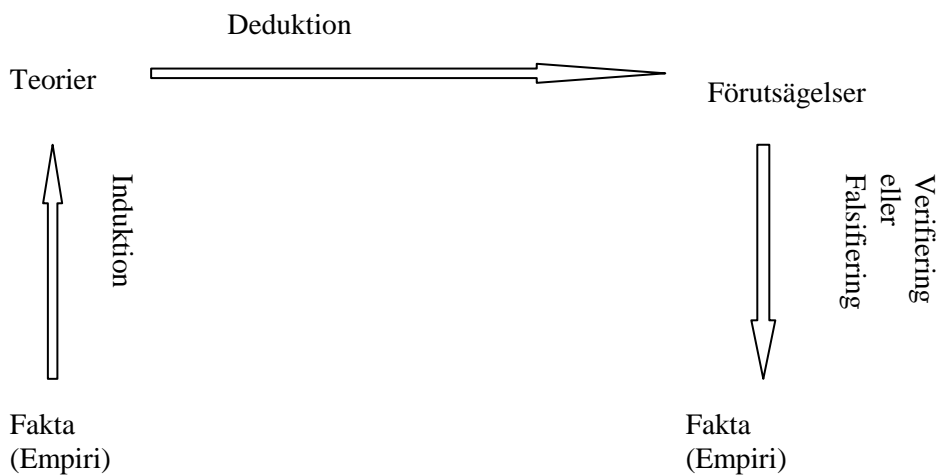
3. 1. 2. Induktiv och Deduktiv ansats

Inom positivismen och hermeneutiken finns det två sätt att konstruera sina slutsatser. Den första ansatsen är den induktiva ansatsen som innebär att forskaren utifrån observationer och empiri skapar teorier och modeller. Ansatsen har en svaghet i och med att den sällan bygger på samtliga möjliga observationer. Genom stickprov kan slutsatser om populationen dras men det är omöjligt för forskaren att vara helt säker i sin slutsats. (Eriksson. T. Et al. 2001 s. 200).

Den andra ansatsen är den deduktiva och innebär att forskaren utifrån teori formar hypoteser, hypoteserna prövas sedan genom observationer. Forskaren använder logisk och tankemässig slutledning för att komma fram till resultaten. När sammanhanget i ett logiskt resonemang granskas måste även antagandena som gjordes innan granskas för att avgöra om de logiska. (Eriksson. T. Et al. 2001 s. 200).

Uppsatsens slutsats bygger på en deduktiv ansats där problemdiskussionen grundar sig i dem redovisningsstandarder som hanterar börsbolagens nedskrivningar av goodwill. Med andra ord hade vi utan kunskap om redovisningsstandarderna inte kunnat ställa oss de frågor som ställs i problemformuleringen. Utifrån redovisningsstandarderna genomförs en undersökning av nedskrivningar för bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm under år 2009. Undersökningen leder till ett resultat av hur bolagen tillämpat standarderna och hanterat sina nedskrivningar. 2008 års resultat kommer sedan att följas upp för att avgöra vilka skillnader som förekommer.

Exempel 6: Deduktion och induktion

Källa: Lundahl. U. Et al. 2009 s.41.

3. 1. 3. Datainsamling

Studiens primära källa har varit dem årsredovisningar som publicerats av börsbolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm. De flesta bolagen har sina årsredovisningar tillgängliga på sina hemsidor, ofta under länken "Investor relations". För att komplettera den kvantitativa studien med kvalitativa inslag har även fyra intervjuer genomförts. Intervjuerna är också en primärkälla. Utöver primärkällorna har vi använt sekundärdata som består av publicerade källor och elektroniska källor.

3. 2. Arbetsmodell för studien av börsbolag

För den kvantitativa undersökningen av börsbolagen utformades en arbetsmall för att underlätta insamlingen och sammanställningen av de börsvärden som var av intresse för studien.

Arbetsmallen utformades först med utgångspunkt i att beräkna hur stor andel av börsens totala goodwillpost som skrivits ner under år 2009. För att återspegla vad goodwillposten verkligen påverkats av under året och fånga upp de händelser som prövas för nedskrivning valde vi att utifrån IFRS 3, IAS 36, IAS 21 och IAS 38 göra vissa justeringar av det ingående goodwillvärdet. Det justerade ingående goodwillvärdet kallar vi härnäst för nedskrivningsbart belopp. Till arbetsmallen adderades sedan ytterligare variabler som påverkat utgången av 2009 års nedskrivningar och andra balansvärden att ställa i relation till goodwillposten. Nedanför beskrivs stegvis hur vi har gått tillväga för att beräkna nedskrivningsbart belopp och andra värden. Arbetsmallen presenterades för vår handledare, ekonomie doktor och docent Erling Green och Jörgen Carlsson, ämnesansvarig i redovisning på Ekonomihögskolan i Lund. Båda två godkände arbetsmallen och ansåg att den lyfte fram studiens syfte.

I Microsoft Office skapades en Excel-fil med företagen listade i alfabetisk ordning under vart annat och de värden av intresse efter vart annat i sidled. Även de bolag som vid insamlingstillfället inte hade sina årsredovisningar tillgängliga listades på en separat lista för att senare kunna presenteras för läsaren. Med den uppställningen i arbetsmallen togs börsbolagens värden fram stegvis:

I steg ett togs 2009 års ingående värde på goodwill fram. I steg två ökades det ingående värdet på goodwill med värdet av ett rörelseförvärv. Det gjordes eftersom samtliga förvärv under året ingår i nedskrivningsprövningen under samma år enligt punkt 96 i IAS 36. I steg tre eliminerades avvecklingar, utrangeringar och avyttringar av goodwill ifrån det ingående värdet. Det här gjordes i enlighet med punkt 112 i IAS 38 som anger att en immateriell tillgång ska elimineras ur rapporten över finansiell ställning när tillgången avvecklas, utrangeras eller avyttras.

Efter de tre första stegen gick det sedan att beräkna ett värde på den goodwillpost bolaget burit under året och på vilken de gör nedskrivningar. Det är det belopp som kallas nedskrivningsbart belopp och uppställningen nedan beskriver hur det har tagits fram.

Ingående Balans

+ *Årets eventuella rörelseförvärv*

– *Årets eventuella utrangeringar eller avyttringar*

= *Nedskrivningsbart belopp*

Efter framtagandet av det nedskrivningsbara beloppet fortsatte vi stegvis med de resterande variablerna och värdena. I steg fyra tog vi fram värdet utav omräkningsdifferensen i enlighet med IAS 21. Omräkningsdifferenser utsätts inte för nedskrivning och ingår inte av den anledningen i nedskrivningsbart belopp. Omräkningsdifferensen visar den svenska kronans kurs gentemot andra valutor. Anledningen till vårt intresse för i vilken utsträckning årets goodwillpost påverkats av valutafluktuationer är att omräkningsdifferensen inte utgör någon egentlig affärshändelse men ändå kan få betydande effekt på balansräkningen.

I steg fem undersökte vi ifall bolaget genomfört någon nedskrivning och värdet av den. Även om det inte skett en nedskrivning antecknades det. Det här gjordes för att sedan kunna beräkna den totala nedskrivningen och avgöra hur många bolag som genomfört en nedskrivning. Det var inte enbart värdet av nedskrivningen som vi intresserade oss för utan även motivet till nedskrivningen. Motiven hämtades ur noterna eller förvaltningsberättelsen i bolagets årsredovisning.

I det sjätte steget letades diskonteringsräntan (WACC) fram. Det gjordes för att diskonteringsräntan är den ränta som används för att beräkna nyttjandevärdet av framtida kassaflöden och som påverkar utfallet av nedskrivningsprövningen. Vi valde att studera nivån på den WACC bolagen använt under 2009 samt föregående år för att avgöra om den höjts eller sänkts. Att avgöra diskonteringsräntans förändring krävde i de flesta fall att vi fick vända oss till föregående års årsredovisning.

I det sjunde steget lyftes det utgående värdet på goodwill fram för att avgöra om goodwillposten ökat eller minskat i värde under året. I det steget kunde vi inte bortse från omräkningsdifferenser då dessa påverkat föregående års goodwill och tidigare år. Om vi hade

justerat för omräkningsdifferenser under 2009 hade vi tvingats justera för omräkningsdifferenser i varje bolag ända sedan den första goodwillposten aktiverades. På grund av omfattningen av en sådan justering avstod vi från den och istället använde vi värdet av omräkningsdifferensen för att avgöra i vilken utsträckning den påverkat börsens totala goodwillvärde under 2009.

I det åttonde steget lyftes det utgående värdet på eget kapital fram för att senare kunna sätta det i relation till goodwill. Anledningen till varför de värden sätts i relation till varandra förklaras i uppsatsens empiri.

I det nionde och det tionde steget lyftes ingående respektive utgående värden på de totala tillgångarna fram. Dessa värden sattes också i relation till goodwill och anledningen till det förklaras i uppsatsens empiri.

Ytterligare en omständighet att hantera i studien var att flertalet bolag upprättade sina årsredovisningar i utländsk valuta. I omvandlingen av dess värden till svenska kronor användes bokslutsdagens valutakurs per den 2009-12-31. Att omvandla värdena i berörda årsredovisningar till bokslutsdagens valutakurs medförde ett rättvist värde på bolagens tillgångar och skulder i jämförelse med andra bolag.

3. 3. Intervjuer

Det finns tre olika sorters intervjumetoder: standardiserad, icke-standardiserad och semistandardiserad. Standardiserad metod innebär att frågorna är standardiserade och ska besvaras i en bestämd ordningsföljd. Icke-standardiserade intervjuer innebär att frågorna och ordningsföljden kan väljas mer fritt och blandas. Semistandardiserade intervjuer innebär en kombination av metoderna ovan samt att intervjuaren försöker följa upp respondentens svar med en fråga som: Kan du utveckla det? Eller: Kan du berätta mer? (Lundahl. U. Et al. 2009 s.115).

Respondenterna i våra intervjuer var tre auktoriserade revisorer och en ekonomichef . Dem tre auktoriserade revisorerna var: Per-Arne Pettersson på Deloitte, Ann-Charlotte Nordin på SET Revisionsbyrå och Eva Melzig Henriksson på KPMG. Den fjärde respondenten var Aspiro

AB:s ekonomichef Jörgen Carlsson. Jörgen Carlsson är även ämnesansvarig i redovisning vid Ekonomihögskolan i Lund. Intervjuerna genomfördes för att komplettera den kvantitativa studien av börsbolagen och få ett kvalitativt perspektiv på den praktiska tillämpningen av IAS/IFRS.

Vid genomförandet av intervjuerna användes den semistandardiserade metoden. Frågorna var klara och skickades ut i förväg eftersom dess karaktär kanske krävde mer eftertanke av respondenten. Frågorna var få, vilket gav respondenten stort tidsutrymme att besvara frågorna samt utrymme för intervjuaren att ställa uppföljningsfrågor. Vi var två personer som ställde frågor till respondenterna medan den tredje antecknade det som sagts. Intervjuerna genomfördes på respektive respondents kontor i Malmö mellan den 15:e och 23:e april 2010.

3. 4. Informationssökning

Insamlad data kan delas upp i primärdata och sekundärdata. Primärdata är den data som forskaren själv har samlat in medan sekundärdata är den data som insamlats av andra. (Lundahl. U. Et al. 2009 s. 52). Sekundärdata är oftast inte insamlat och sammanställt för den egna studien och förekommer ofta i papperstryck (Lundahl. U. Et al. 2009 s.131). Det är viktigt att ha det i åtanke när studien genomförs. Sekundärdata har utgjorts av årsredovisningar från bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm. Primärdata utgörs av siffermaterialet, insamlat och sammanställt utifrån årsredovisningarna, samt de genomförda intervjuerna.

3. 5. Källkritik

Vid all datainsamling gäller det att fastställa sekundärmaterialets precision, validitet, reliabilitet och relevans. När en studie baseras på sekundärdata är det viktigt att förhålla sig kritisk till insamlad data. Källorna kan vara partiska, det vill säga medvetet vinklade eller grundas på tveksamma urval. (Lundahl. U. Et al. 2009 s.132). I vår studie har vi varit väl medvetna om att källor kan ha brister. Av den anledningen har vi använt oss av de källor som vi ansett vara mest tillförlitliga. Vi har betraktat de börsnoterade bolagen som seriösa aktörer avseende utfärdandet av finansiell information som till exempel årsredovisningar. Det

antagandet grundar vi på att börsbolagen är omgärdade av en stor grupp intressenter och användare av finansiell information. Dessutom fungerar OMX Nordiska Börs Stockholm som ett kontrollorgan för handeln med bolagens aktier och ser till att årsredovisningarna godkänns av auktoriserade revisorer. Våra elektroniska källor kommer från Sveriges största revisionsbyråer, Svenskt Näringsliv och Sveriges Riksbank och även i detta fall anser vi källorna tillförlitliga. Våra tryckta publicerade källor har skrivits av tjänstemän verksamma vid svenska universitet och högskolor och den artikel som vår studie baseras på är skriven av konsulter på revisionsbyrån Grant Thornton för en etablerad facktidskrift.

3. 6. Metodkritik

Initialt var vår tanke att begränsa studien till en mindre andel av dem bolag som finns representerade på OMX Nordiska Börs Stockholm. Efter överläggning med vår handledare valde vi att inkludera alla bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm och fick därmed en bred och representativ studie. Det marginella bortfallet på 8,2 procent av populationen beror på att slutdatumet för studiens genomförande låg tidigare än att samtliga börsbolag hunnit publicera sina årsredovisningar. Som vi nämner i problemdiskussionen hade en jämförelse av tillämpningens utfall mellan principbaserade och regelbaserade redovisningsstandarder kastat ett annat ljus över vår studie. Omfattningen av en sådan jämförelse rymms dessvärre inte inom tidsramen för uppsatsskrivandet och det är för tidigt på året för att en liknande studie i USA ska ha hunnit publicerats. Beräkningen av de tal som presenteras i empirin och framtagandet av nedskrivningsbart belopp gav upphov till diskussion kring riktigheten i dessa beräkningar. Det finns dock stöd för tillvägagångssättet i IFRS/IAS och vi har fått arbetsmodellen godkänt av vår handledare Erling Green och Jörgen Carlsson, ämnesansvarig i redovisning på Ekonomihögskolan i Lund.

4. Empiri

I detta kapitel presenteras den kvantitativa undersökningens resultat. Empiriska data kommer att läggas fram och ställas i relation till varandra. I kapitlet presenteras även den kvalitativa undersökningen och även de intervjuer som genomförts.

---

4. 1. Presentation av undersökningens population

Undersökningen som genomförts avser en genomgång av 235 bolags årsredovisningar från år 2009. Dessa bolag motsvarar 91,8 procent av alla börsnoterade bolag på OMX Nordiska Börs Stockholm. Bortfallet i undersökningen utgörs av 21 bolag och dessa utgör 8,2 procent av alla börsnoterade bolag. Bortfallet beror på att dessa bolag inte offentliggjort sina årsredovisningar för år 2009. 56 av dem bolag som är undersökta har inte aktiverat någon goodwillpost i balansräkningen varken vid året början eller slut. I procentuella termer utgör bolagen som saknar en goodwillpost cirka 33 procent av de undersökta bolagen.

Beskrivning	Absoluta tal	Procent
Totalt antal Börsbolag	256 bolag	100 %
Antal undersökta bolag	235 bolag	91,8 %
Bortfall	21 bolag	8,2 %
Bolag som saknar goodwillpost	56 bolag	33 %

Tabell 1: Studiens omfattning

4. 2. Nedskrivningsbart belopp och justeringar för omräkningsdifferenser

Ett av syftena med undersökningen har varit att undersöka hur stora nedskrivningar på börsens totala goodwillvärde som gjorts under 2009. I samband med det har vi också undersökt hur många bolag som gjort nedskrivningar. Innan vi presenterar resultatet återkommer vi till dem justeringar som gjordes av det ingående goodwillvärdet före beräkningarna.

För att identifiera den verkliga förändringen på grund av nedskrivningar har vi eliminerat omräkningsdifferensen från de förändringar som skett i goodwillposten under året. Anledningen till den elimineringen är att den förändring som beror på omräkningsdifferensen inte utgörs av någon verklig affärshändelse utan är egentligen enbart en valutaeffekt. Omräkningsdifferensen är en post i balansräkningen som beskriver den svenska kronans fluktuation gentemot dotterbolagens funktionella valuta.

Det totala värdet av den goodwill som används för beräkningarna är det värde som vi valt att uppkalla nedskrivningsbart belopp. Det är nedskrivningsbart belopp som används för att beräkna för hur stor andel av börsens goodwillvärde som skrivits ner. Börsens totala nedskrivningsbara belopp är 581 miljarder kronor. Motsvarande belopp i den undersökning som genomfördes under 2008, bland 259 bolag på OMX Nordiska Börs Stockholm, är 613 miljarder kronor.

Det totala nettot av omräkningsdifferensen är 7,4 miljarder kronor och har påverkat årets totala goodwillpost negativt. Procentuellt utgör omräkningsdifferensen 1 procent av det nedskrivningsbara beloppet.

Sammanlagda värden	Miljarder kronor
Total ingående balans: Goodwill	566,2
Nedskrivningsbart belopp	581
Nettot av omräkningsdifferens	(-) 7,4
Årets nedskrivning	11

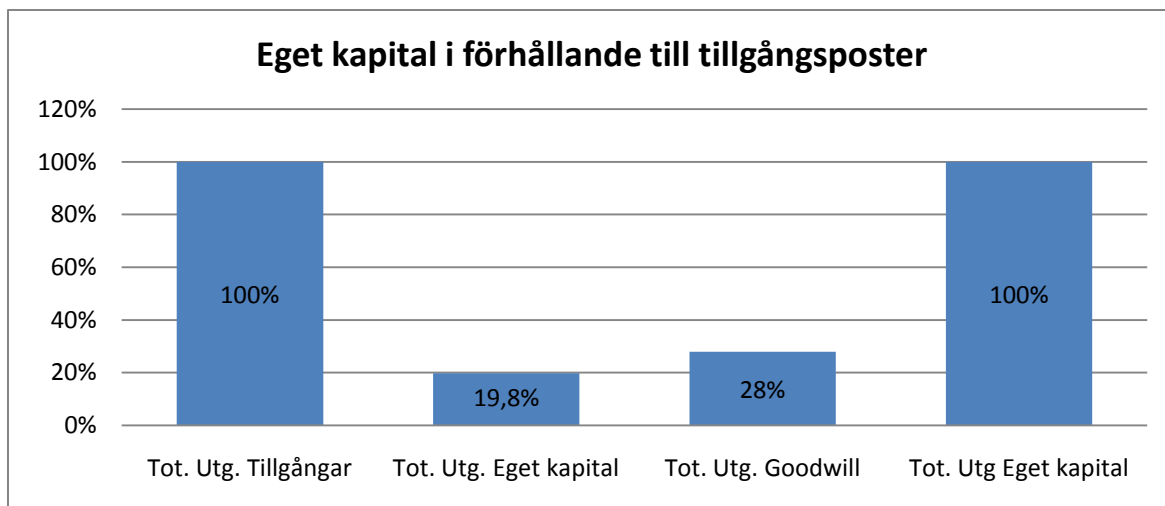
Total utgående balans: Goodwill	551,1
Total utgående balans: Eget kapital	2003,6
Total ingående balans: Tillgångar	10 416
Total utgående balans: Tillgångar	10 144

Tabell 2: Sammanlagda värden

4. 3. Total goodwill i förhållande till totala tillgångar och totalt eget kapital

En sammanställning av de värden som tagits fram ur börsbolagens årsredovisningar visade att det totala ingående värdet av goodwill för 2009 är 566,2 miljarder kronor. Det utgör 5,4 procent av det totala ingående värdet på tillgångarna. Det totala utgående värdet av goodwill är 551,1 miljarder kronor och utgör 5,4 procent av det totala utgående värdet på tillgångarna. De ingående balanserna ställda i relation till varandra jämfört med de utgående balanserna ställda i relation till varandra visar på att den andel av tillgångarna som utgör goodwill inte har förändrats under 2009. Undersökningen visar också att totalt utgående värde för eget kapital är 2 003,6 miljarder kronor. I relation till det totala utgående värdet av tillgångarna på 10 145 miljarder kronor, utgör totalt eget kapital 19,8 procent. Det betyder att 19,8 procent av börsens tillgångar är finansierade med eget kapital och däribland goodwill.

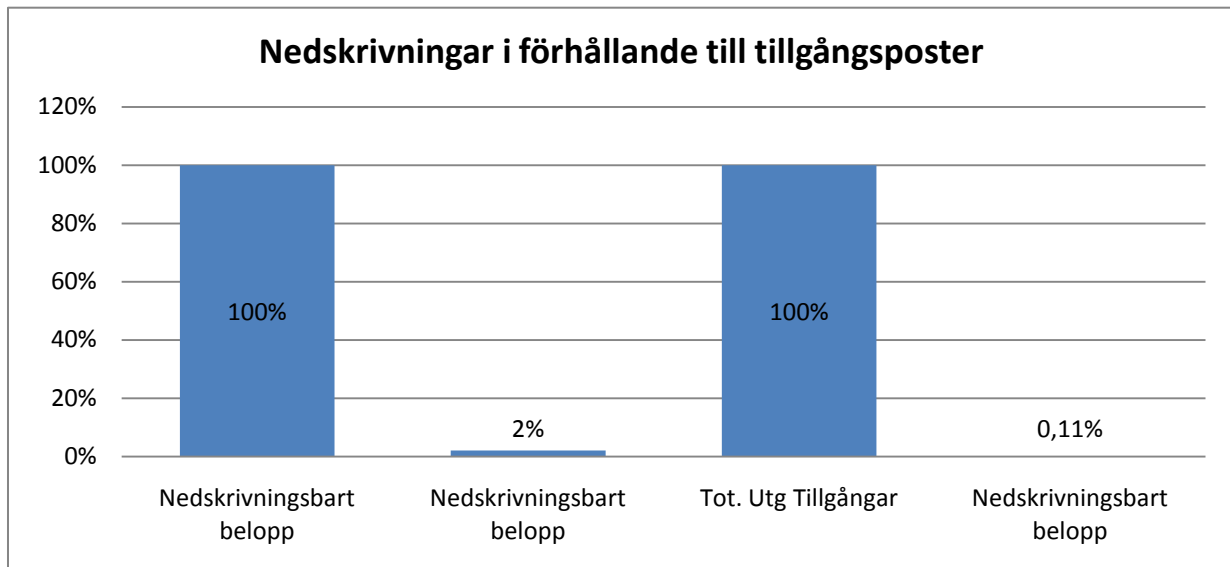
Det totala utgående värdet av goodwill utgör 27,5 procent av totalt utgående värde av eget kapital bland bolagen på Stockholmsbörsen. Under 2008 uppgick den andelen till 30 procent. Mellan 2008 och 2009 har det alltså skett en liten minskning, 2,5 procent, av andelen goodwill av eget kapital. Goodwill ställt i relation till eget kapital ger ett relativt tal som beskriver inverkan på eget kapital vid en fullständig nedskrivning av börsbolagens goodwillvärde. Om ett företag presterar ett rörelseresultat på plus minus noll och sedan genomför en nedskrivning ovan på det resultatet innebär det att det egna kapitalet minskar med lika stort värde som nedskrivningen utgör.

Diagram 1: Eget kapital i förhållande till tillgångsposter

4. 4. Årets nedskrivningar

Tillsammans genomförde de studerade börsbolagen en nedskrivning under räkenskapsåret 2009 till ett värde av 11,7 miljarder kronor. Ställt i relation till nedskrivningsbart belopp på 581 miljarder kronor har de studerade börsbolagen tillsammans skrivit ner den totala goodwillposten med 2 procent. Nedskrivningarna på goodwill utgör i relation till totalt utgående värde av tillgångarna en nedskrivning med 0,11 procent. Nedskrivningarna representeras av endast 16,6 procent av börsbolagen, det vill säga 39 bolag. Majoriteten, 83,4 procent av de granskade bolagen, 196 stycken, valde att inte skriva ned goodwill. Under 2008 var det endast 38 bolag som genomförde nedskrivningar av goodwill. Det sammanlagda värdet av nedskrivningarna uppgick då till 10,2 miljarder kronor vilket utgjorde endast 1,5 procent av den totala goodwillposten.

Diagram 2: Nedskrivningar i förhållande till tillgångsposter

4. 4. 1. Förändring av Goodwill

Om den totala ingående goodwillen (566,2 miljarder) subtraheras från den totala utgående goodwillen (551,1 miljarder) framträder förändringen av goodwill under året vilken är -15,2 miljarder. Förändringen i sammanlagda totala tillgångar under året beräknas på samma sätt genom att totala ingående tillgångar (10 416,7 miljarder) subtraheras från totala utgående tillgångar (10 144,8 miljarder) vilket ger en förändring i totala tillgångar på -272 miljarder. Genom att dividera förändringen av total goodwill med förändringen av totala tillgångar får vi fram att 5,6 procent av minskningen av totala tillgångarna på hela börsen beror på att goodwill har minskat.

Beräkningarna ovan ser ut enligt följande:

$\Delta \text{ Goodwill} = \text{ Total utgående balans} - \text{ Total ingående balans}$

$\Delta \text{ Tillgångar} = \text{ Total utgående balans} - \text{ Total ingående balans}$

$\Delta \text{ Goodwill} / \Delta \text{ Tillgångar} = 5,6 \%$

5,6 procent av minskningen av de totala tillgångarna beroende på minskningen i goodwill kan sedan jämföras med ett annat tal nämligen.

$\text{ Total goodwill} / \text{ Total utgående balans tillgångar} = 5,4 \%$

Den andel förändringen av goodwill utgör av förändringen i tillgångar är större än den andel som goodwill utgör av de totala tillgångarna (5,4 procent) vilket innebär att bolagen på Stockholmsbörsen har minskat sin goodwillpost i förhållande till totala tillgångar under 2009 med 0,2 procent.

Beskrivning	Andelar & absoluta tal
Tot. Utg. Eget kapital/Tot. Utg. Tillgångar	19,8 %
Tot. Utg. Goodwill/Tot. Utg. Eget kapital	27,5 %
Tot. Utg. Goodwill/Tot. Utg. Tillgångar	5,4 %
Netto omräkningsdifferens/Nedskrivningsbart belopp	1 %
Tot. Utg. Goodwill- Ingå. Goodwill: A	-15 Mrd
Tot. Utg. Tillgångar - Tot. Ing. Tillgångar: B	-271 Mrd
A/B	5,6 %
Årets nedskrivningar/Tot. Utg. Tillgångar	0,11 %

Tabell 3: Relationer mellan tillgångsposter

4. 4. 2. Dem tre mest utmärkande bolagen

Dem tre bolag som har gjort störst nedskrivningar på goodwill under 2009 är MTG (Modern Times Group), SEB (Svenska Enskilda Banken) och Swedbank. Alla tre bolagen fann vi noterade på Large Cap. Tillsammans har dessa bolag gjort nedskrivningar till ett värde av 7,4 miljarder vilket i sig utgör 63 procent av årets totala nedskrivningar.

4. 4. 2. 1. Modern Times Group (MTG)

MTG skrev ned sin goodwill med 3,3 miljarder kronor vilket motsvarar 37 procent av koncernens nedskrivningsbara goodwill till ett värde av 8,8 miljarder kronor. Denna nedskrivning är årets största nedskrivning både i absoluta tal och procentuellt. Koncernens nedskrivning motsvarar också anmärkningsvärda 28 procent av de totala nedskrivningarna på Stockholmsbörsen. MTG:s nedskrivning utgör 22,2 procent av värdet av de totala utgående tillgångarna i koncernen.

MTG har baserat sitt nedskrivningstest på en beräkning av nyttjandevärdet med en diskonteringsränta på 12 procent före skatt. De antaganden som gjorts kring variablerna i nedskrivningstestet är relaterade till varje enskild enhets framtida vinstmöjligheter. Nedskrivningsbehovet på goodwill fördelas på olika verksamheter såsom Bulgarien, Slovenien och den internetbaserade samfälligheten Playahead. Efter antagandena kring ovan nämnda variabler visade det sig för MTG att det förelåg ett nedskrivningsbehov på goodwill. För andra verksamheter visade beräkningarna med samma variabler, men med andra förutsättningar att något nedskrivningsbehov på goodwill inte förelåg. I årsredovisningen 2009 beskriver MTG sina nedskrivningar:

”Nedskrivningarna återspeglar försämringen i det ekonomiska och finansiella klimatet samt de utmanande villkoren på reklammarknaden i Bulgarien och Slovenien. För Playahead beror nedskrivningen på nedgången i antalet användare. Goodwill och andra immateriella rättigheter beräknas som diskonterat nuvärde av nyttjandevärdet.... Diskonteringsräntan vid fastställandet av nyttjandevärdet för Bulgarien var 12 procent.” (MTG – Årsredovisning 2009. s. 84).

Enligt citatet framkommer att det är de samhällsekonomiska förutsättningarna och den finansiella marknadens tillstånd så väl som framtiden för branschen som är anledningen till nedskrivningen.

4. 4. 2. 2. SEB

SEB representerar ungefär 25 procent av de totala nedskrivningarna på goodwill. Nedskrivningarna på goodwill för SEB är i absoluta tal 2,9 miljarder kronor. Den

nedskrivningen utgör 21,6 procent av nedskrivningsbart belopp i koncernen som är 13,7 miljarder kronor. SEB placerar sig därmed på en andra plats avseende storleken på årets nedskrivning. SEB:s nedskrivningar på goodwill i förhållande till koncernens utgående tillgångar är ungefär 0,13 procent. Nedskrivningsprövningen har gjorts genom beräkning av nyttjandevärdet med användning av en diskonteringsränta på 17,6 procent före skatt. Goodwillposten i SEB koncernens balansräkning är fördelad på olika kassagenererande enheter och nedskrivningen är baserad på de olika enheternas förväntade framtida vinster. Så här motiverar SEB sin nedskrivning av goodwill för år 2009:

”Under 2009 har goodwill skrivits ner för koncernen i Baltikum, Ukraina och Ryssland. Goodwill på 2 317 Mkr som skapats genom SEB:s investeringar i de baltiska länderna har blivit nedskriven och kostnaden för nedskrivningen har belastat divisionen Baltikum. Nedskrivningen avspeglade en snabb makroekonomisk försämring i Baltikum vilket förväntades minska intäktsgenereringen och höja reserverna för kreditförluster under prognosperioden. Goodwill på 594 Mkr avseende SEB:s verksamhet i Ukraina och 77 Mkr avseende SEB:s verksamhet i Ryssland har också skrivits ned och har belastat totala operativa kostnader. Avslutning av tidigare expansionsplaner i Ukraina samt en snabb makroekonomisk försämring resulterade i nedskrivning. Nedskrivningsprövning av goodwill i Baltikum, Ukraina och Ryssland baserades på nyttjandevärdet, med en prognosperiod på fem år och antagen diskonteringsränta efter skatt på ca 13 procent, vilket avspeglade en högre risk på dessa marknader jämfört med för koncernen i sin helhet.” (SEB. 2009. Årsredovisning. s. 108).

En del av nedskrivningarna är relaterade till finansnedgången och i synnerhet makroekonomiska variabler för de länder som banken har verksamhet i.

4. 4. 2. 3. Swedbank

Swedbank gjorde nedskrivningar på goodwill år 2009 för 1,2 miljarder kronor. Swedbanks nedskrivningar representerar cirka 10 procent av de totala nedskrivningarna på goodwill. Swedbank gjorde den tredje största nedskrivningen på goodwill under 2009. Ungefär 7 procent av Swedbanks nedskrivningsbara belopp har skrivits ned. Bankens nedskrivningsbara belopp är 17,3 miljarder kronor. Bankens nedskrivningar på goodwill utgör 0,07 procent av de totala utgående tillgångarna. Banken har beräknat nyttjandevärdet för sina

kassagenererande enheter med en diskonteringsränta på 12 procent. Swedbank delar in sina kassagenererande enheter efter geografiska områden och betraktar vanligen varje land bolaget är verksamt i som en sådan enhet. I årsredovisningen framkommer det hur nedskrivningarna kan skilja sig mellan de olika kassagenererande enheterna.

Verksamheten i Baltikum:

”Redovisad goodwill uppgick sammantaget till 12 624 mkr. Prövning för nedskrivning av goodwillvärdet sker separat för varje land. Något nedskrivningsbehov förelåg inte per balansdagen. Inom den närmsta treårsperioden förväntas tillväxten vara måttlig eller negativ. Därefter bedöms de ekonomiska förhållandena återgå till mer normal nivå och i slutet av bedömd period förväntas årlig tillväxt uppgå till 4 procent. Diskonteringsfaktorn före skatt uppgick till cirka 14 procent.” (Swedbank. 2009. Årsredovisning. s. 92).

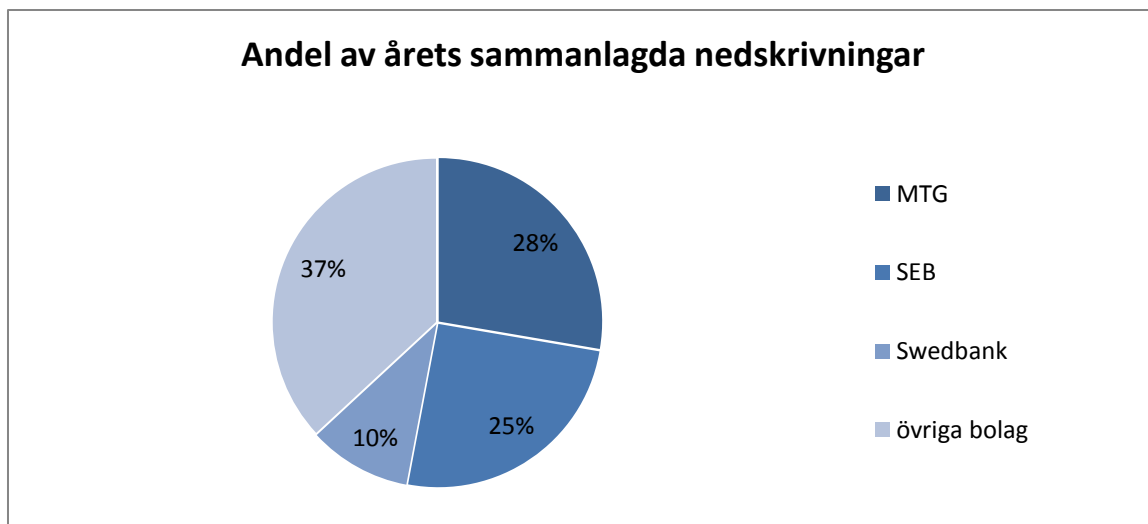
Verksamheten i Ukraina:

”Redovisad goodwill avseende JSC Swedbank uppgick till 0 mkr efter nedskrivning under 2009 med 1 191 mkr. Tillgångens värde har försämrats till följd av den kraftiga nedgången i den ukrainska ekonomin som inträffade under slutet av 2008 och i början av 2009. Nedgången samt den stora osäkerhet som råder om landets framtida ekonomiska utveckling har inneburit att några positiva framtida kassaflöden inte förväntas för den allra närmsta perioden. Bedömda positiva kassaflöden förskjuts därför framåt i tiden och blir till följd av diskontering mindre värda per balansdagen. Innehavet i European Agency for Debts Recovery har avyttrats under 2009.” (Swedbank. 2009. Årsredovisning. s. 92).

Övriga kassagenererande enheter i Swedbank:

”Övrig redovisad goodwill uppgick sammantaget till 2 744 mkr. Något nedskrivningsbehov förelåg inte på balansdagen. Genomsnittlig årlig tillväxt har antagits vara 4 procent och lägsta diskonteringsfaktor har fastställts till 10 procent, eller 14 procent före skatt”. (Swedbank. 2009. Årsredovisning. s. 92).

I citaten framgår det mycket tydligt att nedskrivningen beror på att Ukraina, i egenskap av kassagenererande enhet, drabbats av en kraftig nedgång i landets ekonomi.

Diagram 3: Andel av årets sammanlagda nedskrivningar

4. 4. 3. Andra anmärkningsvärda och belysande bolagsexempel

I undersökningen upptäckte vi ibland avvikande exempel. Vi anser att dessa bolag är nämnvärda eftersom de antingen avviker från det normala eller har presenterat finansiell information som kan utgöra en referenspunkt i vår fortsatta analys.

Ett av bolagen är Ortivus. Ortivus fann vi i Small Cap segmentet och koncernen är verksamt inom kosmetikindustrin. Anledningen till att koncernen avviker från de andra är att deras nedskrivningsprövning är grundad på beräkning av verkligt värde minus försäljningskostnader istället för nyttjandevärdet. Nedskrivningsprövningen är gjord för den Nordamerikanska enheten men nedskrivningstestet har inte visat något nedskrivningsbehov:

”Nedskrivningsprövningen av den nordamerikanska verksamheten och dess goodwill har baserats på verkligt värde minus försäljningskostnader. Då den nordamerikanska verksamheten såldes i mars 2010 kunde konstateras att dess verkliga värde översteg dess redovisade värde. Denna händelse bekräftar förhållanden som förelåg per utgången 2009, varvid verkligt värde minus försäljningskostnaderna baserats på ett bindande avtal mellan kunniga parter som är oberoende av varandra.” (Ortivus. 2009. Årsredovisning. not. 10).

Ett annat bolag som avviker lite från majoriteten av bolagen är SKF (Svenska Kullager Fabriken) med sin väldigt utförliga beskrivning av dem variabler som ingår i beräkningsmodellen för återvinningsvärdet. Vi återkommer till SKF i det avsnitt som behandlar diskonteringsräntan i bolagen men betraktar då informationen från bolaget ur ett annat perspektiv. I detta fall är SKF ett exempel på ett bolag som inte gjort några nedskrivningar men som sagt väldigt tydligt beskriver variabler i sin beräkningsmodell som bör ha påverkats starkt av finanskrisen. Trots det har SKF inte gjort några nedskrivningar. SKF skriver i sin årsredovisning enligt följande:

”Uppskattningarna och antagandena har dock granskats av ledningen och överensstämmer med interna prognoser och framtidsutsikter för verksamheten. Den diskonterade kassaflödesmodellen innefattar prognostisering av framtida kassaflöden från rörelsen inkluderande uppskattningar av intäktsvolym, produktionskostnader och behov av sysselsatt kapital. Flera antaganden görs, av vilka de mest väsentliga är tillväxttakten och diskonteringsräntan.

Prognoserna av framtida rörelsekassaflöden baseras på: budgetar och strategiska planer för en treårsperiod godkända av koncernledningen och motsvarande ledningens uppskattningar av framtida intäkter och rörelsens kostnader med hjälp av tidigare års utfall, allmänna marknadsförhållanden, branschutveckling och prognoser och annan tillgänglig information; ytterligare sju år extrapolerade med tillväxtfaktorer bestämda på individuell kassagenererande enhetsnivå speglade en kombination av produkt-, bransch- och landspecifika tillväxtfaktorer; efter vilket ett slutvärde beräknas baserat på Gordon Growth modellen som inkluderar en tillväxtfaktor som motsvarar förväntad inflation i det land där tillgången används” (SKF. 2009. Årsredovisning, s. 58).

Med SKF som exempel kommer vi senare i analysen lyfta fram bolagens möjligheter till att manipulera variablerna i nedskrivningsprövningen.

4. 5. Diskonteringsränta

4. 5. 1. Val av diskonteringsränta

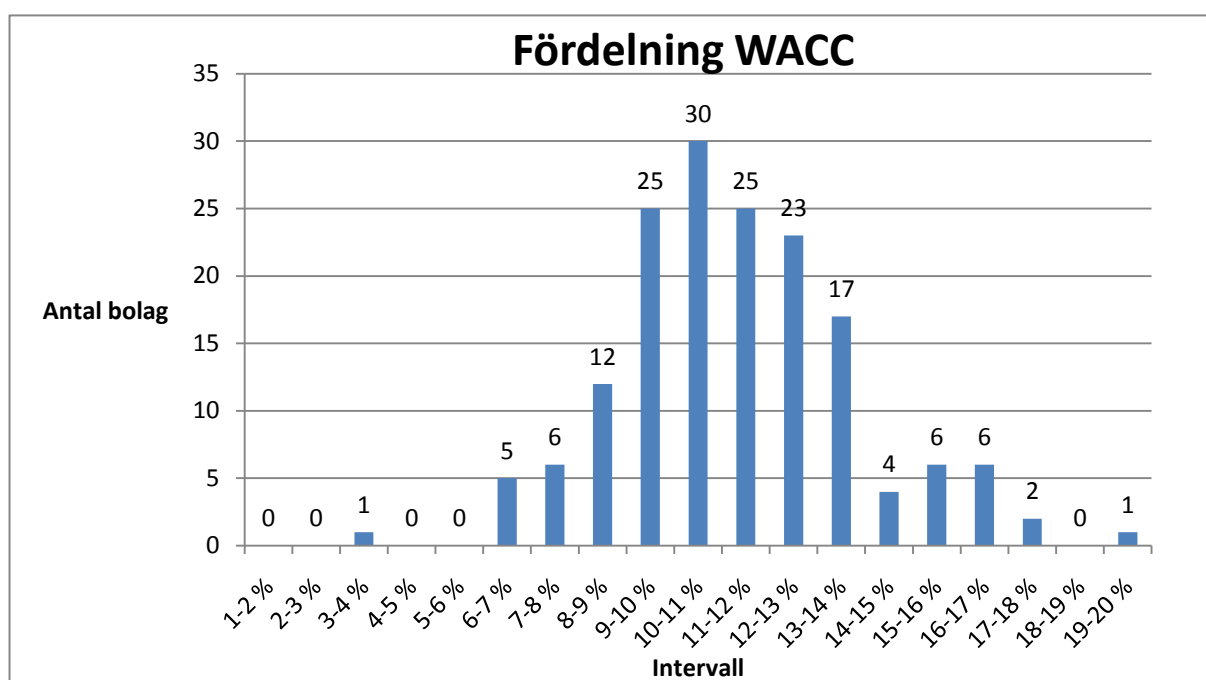
Anledningen till att vi har valt att titta på förändringen och valet av diskonteringsränta är att den bör följa utvecklingen för samhällsekonomi i allmänhet. Den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden, WACC, är den diskonteringsränta bolagen använder för att beräkna nyttjandevärdet. Ju högre räntesats som används desto lägre värdering görs av framtida kassaflöden vilket i sin tur leder till ett lägre nyttjandevärde. Efterhand som nyttjandevärdet sjunker närmar bolaget sig allt mer tillgångens redovisade värde för att slutligen befinna sig på en nivå som ligger under redovisat värde. När den nivån nåtts föreligger ett nedskrivningsbehov.

Under en finanskris finns det anledning att anta att de flesta bolag gör en bedömning av att framtida inbetalningsöverskott inte är lika stora och regelbundna. För ägarnas och långivarnas del innebär det att osäkerheten och risken med att investera kapital i ett företag är högre och att riskpremien följaktligen borde vara högre. Högre krav från ägare och långgivare ska således återspeglas i en högre diskonteringsränta i företagen.

Ett av de undersökta bolagen som utförligt beskriver detta förhållande är SKF:

”Prognoser av framtida kassaflöden från rörelsen är justerade till nuvärde med en lämplig diskonteringsränta. Diskonteringsräntan tar som utgångspunkt SKF-koncernens marginella upplåningsränta, justerad för det aktuella landets riskpremie, om tillämpligt, och den systematiska risken i den kassagenererande enheten vid tidpunkten för utvärderingen. Ledningen baserar diskonteringsräntan på den inneboende risk som finns i den aktuella affären och i liknande branscher”. (SKF. 2009. Årsredovisning. not. 10).

Av dem 235 undersökta bolagen var det 163 bolag som angav en vägd genomsnittlig kapitalkostnad i årsredovisningen för 2009 i samband med nedskrivningsprövningen av goodwill. Det innebär också att dem bolagen har beräknat nyttjandevärdet istället för verkligt värde minus försäljningskostnader för att fastställa återvinningsvärdet. Fördelningen över olika diskonteringsräntor visas i diagrammet nedanför.

Diagram 4: Fördelningen av diskonteringsräntan under 2009

Den genomsnittliga diskonteringsräntan för dessa bolag är 11,58 procent före skatt. Den vanligaste diskonteringsräntan ligger i intervallet mellan tio och elva procent. Cirka 60 procent av bolagen använder sig av en diskonteringsränta före skatt i ett större intervall mellan nio och tretton procent. I en undersökning från 2009 baserad på 2008 års bokslut genomförd av Björn Gauffin och Anders Thörnsten var det också cirka 60 procent av 173 bolag som befanns sig i samma intervall. För att få en uppfattning om bolagens bedömning av riskpremien gör vi en jämförelse med räntan för statsobligationer med en löptid på minst fem år. Den var i genomsnitt 3,10 procent under 2009 (Riksgälden. 2010. *Fakta om statslåneräntan*). Det innebär en riskpremie på ca 8,5 procent. I undersökningen från 2008 angavs att räntan på statsobligationer, vid tidpunkten för nedskrivningsprövningarna, var 2,43 procent och riskpremien 9 procent. Den riskfria räntan på 2,43 procent var historiskt sett en mycket låg nivå. En riskfri ränta på 3,10 procent är inte en avsevärt mycket höge nivå.

I det högsta intervallet i diagrammet ovanför ligger Black Earth Farming. Black Earth Farming är ett bolag med jordbruksverksamhet i framför allt Ryssland och använder en diskonteringsränta på 20 procent. 2009 gjordes en nedskrivning med ca en miljon kronor men inget motiv angavs till varför nedskrivningen gjordes eller till varför diskontot var så högt. Högt ligger även SEB med sina 18 procent och har under 2009 också gjort stora

nedskrivningar. Något som är anmärkningsvärt i detta fall är att Swedbank, som är en aktör inom samma bransch och till viss del exponerat emot samma geografiska områden som SEB, använder en diskonteringsränta som ligger på 12 procent.

Bland de bolag som ligger runt medelvärdet och som gjort nedskrivningar finns bland annat Cybercom Europé (12,89 %) och MTG (12 %) med nedskrivningar på 280 miljoner respektive 3,2 miljarder kronor. RNB Retail and Brands (11 %) är ett annat bolag inom intervallet som i sin årsredovisning skriver:

”De prognostiserade kassaflödena har nuvärdeberäknats med en diskonteringsränta på 11 procent före skatt. Den under 2008/2009 genomförda nedskrivningsprövningen har gjorts mot bakgrund av hittillsvarande utveckling och prestation inom segmentet... Med anledning av detta har en nedskrivning av Goodwill gjorts med 500 000 Tkr under räkenskapsåret 2008/2009. En övergripande analys har gjorts av känsligheten i de variabler som använts. Ett antagande om en försämring av den årliga tillväxttakten från 2 procent till 1 procent skulle medfört ett ytterligare nedskrivningsbehov om 133 Mkr och ett antagande om en ökning av diskonteringsräntan från 11 procent till 12 procent före skatt skulle medfört ett ytterligare nedskrivningsbehov om 167 Mkr. (RNB årsredovisning 2009 not 6 s. 60)

LBI International är ett bolag som arbetar med informations teknologi och ligger precis som RNB strax under medel och använder en diskonteringsränta på 11 procent. De skriver följande i sin årsredovisning:

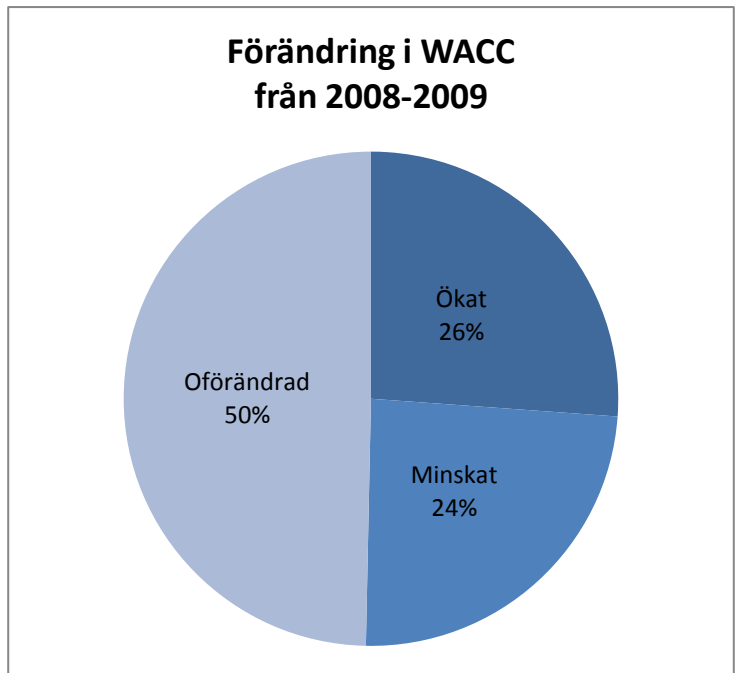
”Under 2009 har ett belopp om 676,6 MSEK skrivits ned avseende goodwill hänförlig till förvärvade enheter. Nedskrivningen är en konsekvens av lågkonjunkturen och dess effekt på de förvärvade bolagens utfall...(LBI International, Årsredovisning 2009 not 18)

Svenska handelsbanken är bolaget med den lägsta diskonteringsräntan på fyra procent och har inte gjort någon nedskrivning under 2009. Banken skriver följande i sin årsredovisning:

”Vid årets nedskrivningsprövning av redovisade goodwillvärden bedömdes avståndet mellan återvinningsvärdet och redovisade värden vara betryggande – inga rimliga förändringar i centrala antaganden bedöms leda till något nedskrivningsbehov. (Svenska Handelsbanken. 2009. Årsredovisning. s. 104).

4. 5. 2. Förändring av diskonteringsräntan

Den genomsnittliga diskonteringsräntan för år 2008 var 11,44 procent före skatt och för år 2009 11,58 procent. Skillnaden mellan 2008 och 2009 är marginell. För att identifiera en förändring i diskonteringsräntan krävs det att bolagen angett en diskonteringsränta tidigare år. I vår undersökning är det 153 bolag som har gjort det och av dessa är det 40

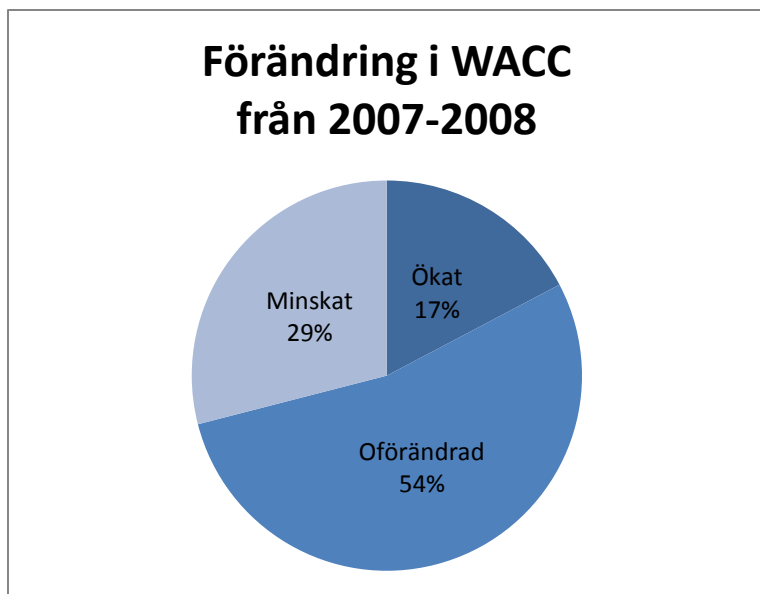

Diagram 5: Förändring i WACC från 2008 till 2009

bolag (26 %) som har ökat sin diskonteringsränta sedan föregående år. 37 bolag (24 %) har minskat sin diskonteringsränta och 76 stycken bolag (50 %) har lämnat diskonteringsräntan oförändrad. 90 bolag utöver de 153 förstnämnda bolagen nämner ingen diskonteringsränta alls varken i not eller i andra delar av årsredovisningen.

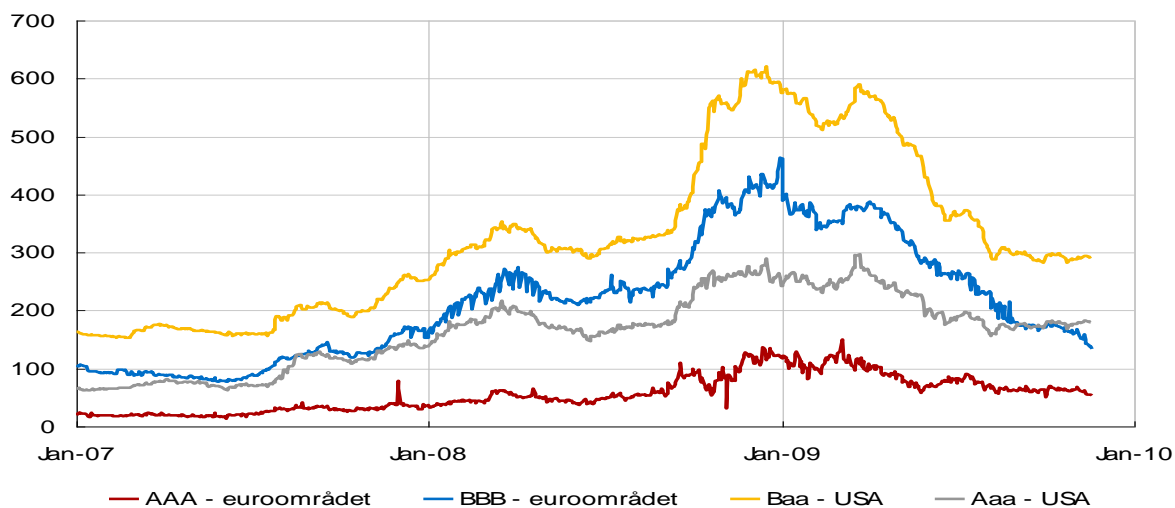
Dem 76 bolag som lämnat diskonteringsräntan oförändrad kan ha gjort förändringen innan krisen inleddes. Dem 90 bolag som inte anger någon diskonteringsränta har inte heller aktiverat någon goodwillpost. Goodwillposten kan också ha uppstått under 2009 och därför finns det ingen historik över diskonteringsräntan i samband med nedskrivningsprövning. En del bolag har helt enkelt valt att utelämna information om sin diskonteringsränta eller använder bara en enda diskonteringsränta för hela koncernen och anger då bara att de diskonterat framtida kassaflöden utan att ange en specifik räntesats.

I undersökningen från år 2008 fanns det 162 bolag som angett en diskonteringsränta. I jämförelse med vår undersökning skiljer det nio bolag. I undersökningen från 2008 såg förändring ut enligt följande: 28 bolag (17 %) ökade, 47 bolag (29 %) minskade och 87 bolag (54 %) gjorde ingen förändring.

Diagram 6: Förändring i WACC från 2007 till 2008

Förändringen av diskonteringsräntan beror som sagt dels på den riskfria räntan och den risk som är förknippad med en investering i ett företag. För att visa hur de två olika räntorna har utvecklats och därmed förmedla en bild av i vilken riktning diskonteringsräntan borde ha utvecklats under 2008 och 2009 presenterar vi här nedan för ett diagram som vi återkommer till i vår analys.

Diagram 7: Kreditspreadar för företagsobligationer i USA och euroområdet

Källa: Riksbankens rapport – Finansiell ställning 2009:2. s. 26

Kreditspread innebär skillnaden i ränta mellan en riskfri obligation utgiven av staten och vad ett utgivande företag, som kan gå i konkurs, får betala i ränta för att låna via obligationer. Kreditvärderingsnivåerna som används för att bedöma säkerheten i en investering och som

visas under diagrammet är hämtade från två kreditvärderingsinstitut: Standard & Poors (Europa) och Moodys (USA). Betygen AAA och Aaa innebär maximal säkerhet för att få tillbaka sin investering och är förknippade med statsobligationer. Betygen BBB och Baa innebär en lägre, medium kreditvärdighet och är för knippad med företagsobligationer. I diagrammet beskrivs hur utvecklingen för räntan på utlåning till företag utvecklats generellt i Europa och USA och inte enbart för Sverige. Svenska börsbolag är å andra sidan spridda över hela världen och har möjlighet att låna upp kapital var som helst varför diagrammet ger oss en utgångspunkt för hur diskonteringsräntan i svenska bolag borde ha utvecklats under 2009.

4. 6. Intervjuerna

I följande avsnitt presenterar vi våra intervjufrågor tillsammans med respondenternas svar.

4. 6. 1. Fråga 1

Första frågan löd enligt följande: *Avseende dem bolag som tillämpar IAS/IFRS, hur förhåller man sig till bolagens individuella bedömningar av interna och externa faktorer i prognoserna för framtida kassaflöden vid beräkning av nyttjandevärdet?*

Ann-Charlotte Nordin på SET Revisionsbyrå berättade att stora bolag i regel är bättre på att prognostisera, dem har större kunskap och resurser än små bolag. När stora bolag granskas handlar det om att till exempel se över om de uppfyller sina prognoser för försäljning. Uppfylls prognosen är det möjligt att utgå ifrån att den är riktig. Finns det indikationer på att prognoserna inte överensstämmer med utfallet finns det anledning att kanske se över sättet att prognostisera på.

Per-Arne Pettersson på Deloitte började med att berätta att ingen följer standarderna slaviskt. Till exempel finns det företag som använder sig av prognoser för tre år istället för fem som standarden förskriver. Likaså blir diskonteringsräntans bestämning godtycklig. Ett tydligt exempel på denna godtyckliga förhållning är diskontot för olika branscher. Diskontot borde vara lika för alla bolag i samma bransch och land men så är det ju inte.

I intervjun med Eva Melzig Henriksson på KPMG beskriver hon hur arbetet med nedskrivningstester ute i företagen kan liknas vid ett test i hur långt det går att sträcka ut ett gummiband. Med det menar hon att företagen kan göra känslighetstester för de variabler som är mest väsentliga vid bedömningen av om ett nedskrivningsbehov föreligger eller inte. Dessa variabler går givetvis att manipulera för att få dem att framstå som rimliga och uppnå avsikten att visa på att ett nedskrivningsbehov föreligger eller ej. Genom att det är möjligt att manipulera variablerna kan ekonomichefen alltid förverkliga sina avsikter, bolagen anpassar sig efter reglerna. För revisorer som externa kontrollanter är det också svårt att skaffa sig full insyn i hur företagen planerar inför framtiden och hur dessa planer tar sig uttryck i budgetar och prognoser som sedan används för att beräkna återvinningsvärdet för sina kassagenererande enheter. När företagen verkställer nya planer för sina olika enheter och strategin och kalkylerna verkar rimliga är det svårt för revisorn att veta vad som är rätt.

I intervjun med Jörgen Carlsson berättar han att i Aspiros fall hänför sig bolagets goodwillpost till teknologi och varumärken som uppstår i samband med rörelseförvärv. Hur bolaget sedan resonerar kring nedskrivningar på goodwill handlar om hur teknologin används. Resonemanget förs till större delen ur ett internt perspektiv. Framkommer det att teknologin inte skapade de önskade synergieffekterna eller att varumärkets styrka missbedömts så åker det ut ur balansräkningen och därmed goodwillposten. Jörgen Carlsson berättar också att nivån för identifieringen av ett kassaflöde ifrån för Aspiros del oftast resulterar i att de kassagenererande enheterna delas upp i geografiska områden. För verksamheten i Sverige blir då svårigheten att identifiera vilka av koncernens tillgångar som tillhör Sverige. Jörgen förklarar att arbetet med nedskrivningstestet är en stegvis process. Målet är att åstadkomma en kassaflödesmodell. Kassaflödesmodellen baseras på budgetar och prognoser med hänsynstagande till bland annat branschens tillväxttakt. När det finns budgetar och prognoser för en rimlig tidsperiod för koncernen diskonteras de framtida kassaflödena, vanligen med hjälp av WACC.

Den här principen för en kassaflödesmodell är den samma i alla bolag och vi känner igen processen/arbetsgången från teorin. Det som är mer intressant är att Jörgen berättar att det går att bevisa vad än som önskas. Beräkningarna vid nedskrivningsprövningarna är en iterativ process; omgivningen och redovisningsstandarder förändras och kassaflödesmodellen därefter beroende på vad som önskas redovisas.

4. 6. 2. Fråga 2

Vår andra fråga löd: *Hur pass involverad är revisorn i bokslutsarbetet, främst gällande goodwillfrågor?*

Eva Melzig Henriksson berättar att revisorn inte är direkt involverad i beräkningsarbetet utan att revisorns uppgift är att titta på vad som är väsentligt och om beräkningarna är rimliga. Vid införandet av en ny standard uppstår ofta problem eftersom standarden inte hunnit mogna hos bolagen. Interna processer och kontroller ska anpassas efter den nya standarden och i det arbetet är det naturligt att revisorn tittar extra noga på hur beräkningsmodellen för nedskrivningstestet utformats, i synnerhet om balansräkningen innehåller en goodwillpost av väsentligt värde. KPMG har nu infört en metod för att undvika att det bara är ekonomichefen som har kontrollen över budgetar och prognoser. Numera kontrollerar revisorerna med styrelsen om budgetar och prognoser har deras stöd för att helt enkelt få fler med på tåget. Strategin arbetas fram av styrelsen men budgetar och prognoser får inte bli något ekonomichefen enskilt kokat ihop. KPMG kräver också uppföljning året efter och dokumentation av tidigare planer. Genom detta arbetssätt får revisorn en relativt klar bild av om planerna var realistiska och om väsentliga variabler var rätt kalibrerade. Visar uppföljningen på att bolaget låg långt ifrån uppsatta mål blir det nödvändigt att inleda en diskussion kring en förändring av beräkningsmodellen.

Per-Arne Pettersson berättar att revisionen sker löpande över året och att det är en process där väsentliga risker identifieras och analyseras. De risker som identifieras blir sedan föremål för diskussion tillsammans med företaget. På så vis blir revisionen av väsentliga poster inte en överraskning för företaget. Per-Arne Pettersson fortsätter berätta att revisorerna aldrig är involverade i genomförandet och framställningen av själva nedskrivningsprövningen. Revisorernas uppgift är att granska hur testet utförts och för sedan en löpande diskussion med ledningen kring värdet på goodwillposten. Skulle det under denna diskussion uppstå meningsskiljaktigheter angående nedskrivningsbehovet skriver revisorn helt enkelt en oren revisionsrapport om goodwillposten är av väsentlig betydelse. När revisorn gjort sin bedömning förklarar han eller hon för ledningen vilken bedömning som har gjorts av en viss post i balansräkningen. Och om det i detta fall handlar om stora och seriösa bolag med många, stora och viktiga intressenter så lyssnar ledningen på revisorns synpunkter.

Ann-Charlotte Nordin understryker att revisionen av goodwillposter i mångt och mycket handlar om att göra en rimlighetsbedömning av de siffror som redovisas i förhållande till betydelsen av goodwillposterna och för övrigt alla andra poster. Om det förekommer en goodwillpost av väsentligt värde är det av större intresse att utsätta posten för revision och göra en rimlighetsbedömning av det som redovisats. Ann-Charlotte Nordin nämner ett antal punkter som tas i beaktning:

- Vilken värderingsmodell använder bolaget?
- Har de tänkt rätt när värderingen gjordes?
- Hur duktigt är bolaget på att prognostisera?
- Hur har det nämnda momentet hanterats tidigare?

Finns det bra interna kontroller i bolaget räcker det med enstaka stickprover i revisionen för att få en rättvisande bild av bolaget. Sämre interna kontroller leder därför till en djupgranskning av prognos- och budget underlag. Det finns ofta värderingsmodeller att tillgå på revisionsbyrån om det råder osäkerhet när värderingen genomförs. Om det finns osäkerhet vid värderingen och företaget frågat efter en värderingsmodell att följa uppstår inga överraskningar när det är dags för revision, då vet alla vad som är föremål för revision. Vad gäller utländska bolag ansvarar revisorn för revisionen av koncernen och lämnar riktlinjer till revisorerna i de länder där dotterbolagen verkar. Revisorerna i dessa länder granskar dotterbolagen och de rapporter som detta genererar ger input till vad som är viktigt i revisionen i Sverige, som till exempel en bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen. Ann-Charlotte Nordin berättar att väsentlighetsfrågan är oerhört viktig. Hon säger att väsentligheten kan bedömas genom att ställa poster i relation till det totala egna kapitalet och de totala tillgångarna.

4. 6. 3. Fråga 3

Vår tredje fråga sökte att lyfta fram skillnader mellan teori och praktik: *Eftersom nyttjandevärdet baseras på diskonterade detaljerade femåriga planer, borde inte då nedskrivningarna vara störst inför en lågkonjunktur eller kris och mindre mot krisens slut?*

Ann-Charlotte Nordin berättar att fem år är ett för kort tidsperspektiv för bolagen och att dem är omotiverade till att göra nedskrivningar baserat på en femårsperiod. Detta beror på att standarden dels inte har hunnit sjunka in och dels har bolagen en mycket längre tidshorisont. Bolagen räknar med att hämta in det som förlorats under svackan. En normal lågkonjunktur motiverar inte en nedskrivning på det sättet. Teoretiskt borde nedskrivningar vara störst inför en lågkonjunktur men ingen kan förutspå när den inträffar.

Per-Arne Pettersson stödjer Ann-Charlotte Nordins resonemang och berättar att det visst går att föra ett sådant teoretiskt resonemang men att det i praktiken är svårt, för att inte säga omöjligt för företagen att förutse ett sådant scenario.

På samma fråga ger Jörgen Carlsson oss en annan bild av hur det går till i praktiken. Jörgen Carlsson berättar att nedskrivningstestet är en lek med siffror och att Aspiro tillhör en ung bransch med begränsat historiskt beslutsunderlag. I en bransch med begränsat beslutsunderlag finns det inget att jämföra med vid en uppföljning, därför går det att få allt att framstå som rimligt.

4. 6. 4. Fråga 4

Vår fjärde och sista fråga löd: *Med tanke på att avskrivningar tillämpats tidigare på goodwill, vilken metod, nedskrivningar eller avskrivningar, anser ni vara bättre och varför?*

Jörgen Carlsson anser att avskrivningar hade varit bättre än nedskrivningar för att bli av med goodwillposten på sikt. Det finns för mycket subjektivitet i underlaget och informationen som används i modellerna. Avskrivningar hade skapat mindre ”ryckighet” i redovisningen.

Eva Melzig Henriksson har liknande tankar. Hon menar att det framförallt är lättare med avskrivningar och erkänner att det samtidigt är lite av en samvetsfråga för revisorn. Eva Melzig Henriksson jämför goodwill med mark; mark anses ha ett bestående värde medan det inneboende värdet i goodwillposten kan förändras över en natt. Om beaktning tas till den situation som uppstod i världsekonomin för ett par år sedan verkar det som att det krävs djupa kriser och lågkonjunkturer för att goodwillposten någonsin ska försvinna ur balansräkningen; det vill säga ingen kris inga nedskrivningar.

Per-Arne Pettersson för ett annorlunda resonemang och menar att redovisningen ska visa upp ett "true and fair value". På sikt förekommer det inga övervärden i balansräkningen om avskrivningar tillämpas. Skulle å andra sidan nedskrivningar göras exakt i linje med IFRS åstadkommes därigenom en rättvisande bild, men detta sker bara i den bästa av världar. Många företag gör slarviga förvärvsanalyser och fördelningen av värdena kunde varit mycket bättre och på så vis minimerat goodwillposten som egentligen bara är en restpost. Med en större ansträngning hade det varit möjligt att identifiera större värden som kan tillföras immateriella tillgångar.

Ann-Charlotte Nordin lyfter fram att IAS 36 är en ung standard som inte tillämpats länge och det tar tid för den att sjunka in hos bolagen. Vi vet mer och mer om utfallet av tillämpningen av standarden och att den möjligen inte lett till lika stora nedskrivningar som det var avsett från början. Med vetskapen om det finns det anledning att ifrågasätta nedskrivningar.

5. Analys

I detta kapitel analyserar vi dem empiriska resultaten. Vi kommer främst att fokusera på den kvantitativa undersökningen och använder den kvalitativa undersökningen som understöd.

---

5. 1. Hanteringen av goodwill under 2009

Vår undersökning visar att nedskrivningarna har ökat med 1,7 miljarder från år 2008 till 2009. Dock är ökningen obetydlig ställt i relation till den totala goodwillposten. Det är fortfarande lika få bolag som genomför nedskrivningar. Den totala goodwillposten minskade med 15,2 miljarder kronor under året och av den minskningen kan nästan hälften hänföras till omräkningsdifferenser. Finanskrisen används som det främsta motivet för nedskrivningar.

5. 2. Redovisningens regelverk

IAS 38 är den standard som behandlar immateriella tillgångar inklusive goodwill. Enligt standarden är goodwill en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod och ska av den anledningen årligen prövas för nedskrivning. Frågan torde dock vara om goodwill verkligen är en tillgång med obestämbar nyttjandeperiod? Hur länge kan ett företag motivera undvikta nedskrivningar? Ett förvärv som sker idag erbjuder inte samma ekonomiska fördelar om 100 år. Om en nedskrivning inte genomförs, och bolaget kan motivera varför, kommer värdet av goodwill aldrig försvinna ur rapporten över finansiell ställning. Efterhand som allt fler rörelseförvärv genomförs blir resultatet att värdet av goodwill växer sig större och större. Om något inte görs åt situationen idag uppstår en ohållbar situation om 20 eller 30 år då goodwill i många företag kommer att utgöra den största posten i balansräkningen. Vad händer då om en nedskrivning sker vid det tillfället? Klarar företagens finansiella ställning av nedskrivningar i allt för stor utsträckning? Avskrivningar, det vill säga periodisering av kostnader över en längre tidsperiod förenklar hanteringen för bolagen och ökar förståelsen bland användarna av den finansiella informationen. Dagens regelverk är komplicerade för både användarna och producenterna av den finansiella informationen.

Ett företag drivs efter fortlevnadsprincipen och ett förvärvat företag omsluts automatiskt av samma princip. Då goodwill representerar de ekonomiska fördelarna från förvärvet, borde då denna post finnas med i balansräkningen i all oändlighet, eller borde den minska i takt med att de ekonomiska fördelarna erhålls? Idén om att goodwillposten minskas i takt med att de ekonomiska fördelarna i ett förvärv erhålls innebär att goodwill istället hanteras enligt redovisningens matchningsprincip. Det skulle innebära att det förvärvande företaget årligen hänförde en del av koncernens vinst till förvärvet och de synergieffekter som uppkom genom förvärvet. Genom att spåra intäkterna från den verksamhet till vilken goodwillposten hänför sig kan goodwillposten minskas med antingen hela eller en andel av intäkten. En minskning av goodwill med hela intäkten ökar risken för att verksamheten visar en förlust. Därför skulle en lägre andel av intäkterna vara en bättre lösning eftersom verksamheten kan behålla en vinstmarginal. Goodwill elimineras på så sätt på sikt ur rapporten över finansiell ställning. Ett enkelt exempel illustrerar tanken:

Exempel 7: Hänföra en del av koncernens vinst till goodwill

Företag A förvärvar företag B den 1:e januari 2010 till priset av 5 000 tkr. Av förvärvspriset kan 3 000 tkr hänföras till nettotillgångarna vilket innebär att det uppstår en goodwillpost på 2 000 tkr i företag A.

I slutet av 2010 är företag B:s bidrag till koncernens totala rörelseresultat 500 tkr. I samma skede minskas koncernens resultat med 500 tkr som i princip är en nedskrivning av goodwill. Hade resultat minskats med en lägre andel av rörelseresultatet exempelvis 400 tkr hade företaget behållit en 20 procentig vinstmarginal trots nedskrivningen. Goodwillposten minskas med samma summa som minskningen i resultaträkningen.

Exemplet ovan påvisar att intäkter som har koppling till goodwill kan matchas bättre än vad de gör idag. Regelverken idag frikopplar goodwill från övriga delar av den externa redovisningen och knyter istället an till den interna redovisningen och ekonomistyrningen. Den idag existerande metod som kommer närmast metoden ovan är avskrivningar, dock saknas även där en stark koppling mellan intäkter och kostnader. Även om de ekonomiska fördelarna av ett uppköp kommer att erhållas i all oändlighet finns det inga bevis på att ett förvärv idag kommer att ha någon synergieffekt om 50 eller 100 år.

IFRS 3 beskriver utförligt hur en uppdelning av tillgångar och skulder ska ske för att minska goodwillposten så långt som möjligt. Orsaken till att goodwillposterna ändå är så stora kan ligga i att företagen gör dåliga och slarviga förvärvsanalyser. När ett avtal uppstår finns risken att företagen istället för att identifiera andra immateriella tillgångar väljer att skjuta över värden till goodwill eftersom identifieringen kan vara komplicerad. Genom att skjuta över en del av värdet från andra immateriella tillgångar till goodwill skapar företaget en tillgångspost som de kan kontrollera, bland annat hur den ska påverka resultatet. Om företaget istället hade identifierat en tillgång som årligen skrivs av hade bolaget inte haft lika stort utrymme att påverka resultatet. Resonemanget kan kopplas ihop med de incitament för företagsledningen som i sin tur är kopplade till resultatet. Om den nuvarande ledningen väljer att inte skriva ned goodwill och på så vis förbättra årets resultat och sin bonus, överförs bara problemet till den efterträdande ledningen. Risken för manipulation ökar när ledningen kan göra en godtycklig värdering av en tillgång och på det viset även påverka det personliga resultatet. Det kan även vara så att bolagen var så medryckta av högkonjunkturen att de ofta betalade ett överpris för de bolag som de förvärvade.

IAS 36 beskriver hur en nedskrivning av goodwill ska ske. Standarden lämnar åt bolagen att bestämma ifall en nedskrivning ska ske eller ej eftersom framtida kassaflöden baseras på prognoser, budgetar och strategiska planer som kan utsättas för manipulering. Nedskrivningar kan därmed ge upphov till en svag kontinuitet i redovisningen från år till år. IAS 36 beskriver vidare att nedskrivningar ska ske baserat på femåriga framtida diskonterade kassaflöden. Det innebär att de största nedskrivningarna borde ha skett mellan 2004 och 2007, eftersom finanskrisen bröt ut 2008. Det kan vara så att dagens nedskrivningar är en fördröjd effekt av finanskrisen då det är omöjligt att förutse en kris. Men frågan är vad som händer när det inte går att motivera någon nedskrivning med en pågående kris? Ska bolagen istället försöka förutse en kris som i praktiken är omöjlig att förutse? Att använda nedskrivningar minskar tillförlitligheten i rapporterna och kvaliteten på redovisningen kommer att sjunka. Ytterligare en orsak till att bolag undviker att genomföra nedskrivningar är att stora nedskrivningar under ett år med redan dåliga resultat innebär en ännu större resultatförsämring. Många bolag undviker därför att göra nedskrivningar på grund av rädsla för vilka signaler en sådan handling sänder till aktiemarknaden.

IAS 21 är en den standard som anger hur transaktioner i utländsk valuta ska redovisas i ett företags finansiella rapporter. Genom att använda balansdagens kurs erbjuds användare av

rapporterna en rättvisande bild av bolagets finansiella ställning. Om en tillgång som förvärvats utomlands inte har samma värde i svenska kronor vid årets slut som den hade vid årets början bör det synas i årsrapporten. Det är osäkert om omräkningsdifferenser påverkar goodwill på samma sätt som de gjorde 2009 varje år. Påverkan beror på i vilken utsträckning dotterbolagen verkar utomlands och förhållandena i det landet jämfört med de i Sverige. Utifrån vår bakgrundsstudie vet vi att den svenska kronan har haft ett svagt år. Kronan har minskat i värde gentemot andra valutor och detta har bidragit till omräkningsdifferensens stora negativa påverkan under 2009.

Dagens regelverk innehåller en hel del brister avseende hanteringen av nedskrivningar. Vi har analyserat dessa brister och diskuterat vad som är att föredra mellan avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningar skapar kontinuitet i redovisningen och minskar risken för manipulation medan nedskrivningar ger en mer rättvisande bild av företagets faktiska finansiella ställning när standarderna används korrekt. Båda metoderna har sina för och nackdelar.

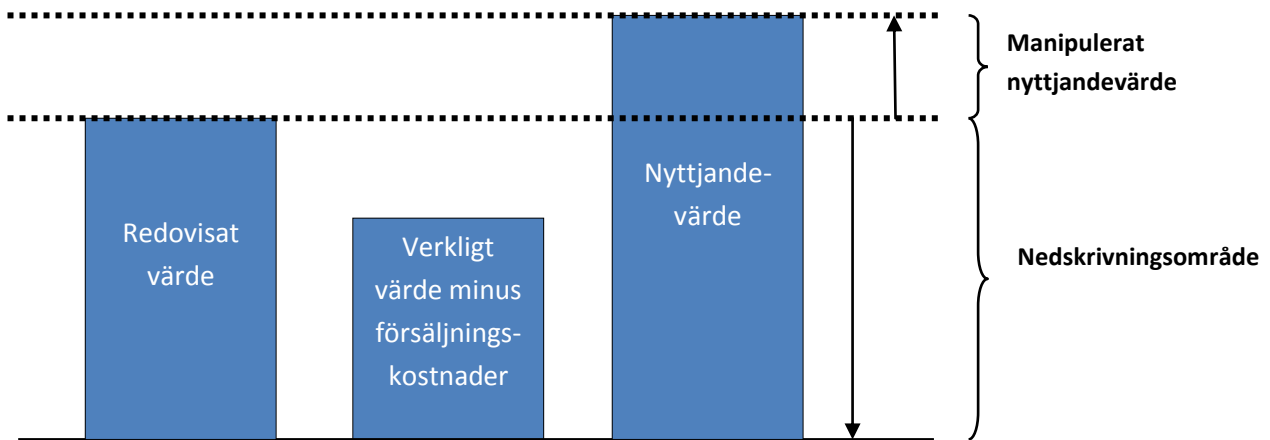
5. 3. Anledningar till att inte fler bolag genomfört nedskrivningar

I studien framkommer det att majoriteten av bolagen väljer att inte skriva ned sin goodwillpost och det finns flera förklaringar och motiv till varför bolagen hanterar nedskrivningar av goodwill på ett sådant sätt.

5. 3. 1. Företagens interna bedömningar

En av anledningarna till att det är så få bolag som skriver ned är att nedskrivningar påverkas av företagets interna bedömningar. De interna bedömningarna utgörs bland annat av strategiska planer, ekonomiska budgetar och prognoser. Företagen har en stor möjlighet att kontrollera variablerna som ingår i dessa dokument och kan därmed styra utfallet av nedskrivningstestet. Vid tillämpning av IFRS/IAS ska hänsyn tas till interna indikationer på nedskrivningsbehov och vår undersökning tyder på att de interna indikationerna dominerar prövningen i motsats till det som uttrycks i punkt 33 i IAS 36 att stor vikt ska ges externa

faktorer. Figuren nedan beskriver det som våra intervjuer bekräftat, att det finns en möjlighet att manipulera nyttjandevärdet för att undvika en nedskrivning.

Diagram 8: Möjligheten att manipulera nyttjandevärdet

Så länge företaget befinner sig inom nedskrivningsområdet och det redovisade värdet överstiger nyttjandevärdet föreligger ett nedskrivningsbehov. Om ett företag vill undvika nedskrivning finns möjligheten att manipulera nyttjandevärdet så att det överstiger redovisat värde. Manipulationen kan ske antingen genom manipulation av underlaget för beräkningen av framtida kassaflöden eller av diskonteringsräntan. Manipulationen av beräkningsunderlaget kan till exempel vara: omformulering av strategiska planer och justerade budgetar och prognoser. Manipulationen av diskonteringsräntan sker helt enkelt genom en nivåjustering neråt i detta fall. En justering neråt av diskonteringsräntan medför ett högre värde för diskonterade framtida kassaflöden.

5. 3. 2. Identifiering av kassagenererande enheter

Under svåra ekonomiska förhållanden kan det finnas incitament för ett företag att identifiera sina kassagenererande enheter på en så hög nivå som möjligt. Genom detta kan företagen åstadkomma en kvittning av ett nedskrivningsbehov för en kassagenererande enhet mot en annan kassagenererande enhet som visar ett högre återvinningsvärde än redovisat värde. Det hade inte skett om de definierats som två separata enheter, nedskrivningsbehovet hade då kvarstått för den enhet vars redovisade värde översteg dess återvinningsvärde. Exempel 3 i kapitel 2 illustrerar hur detta kan ske.

5. 3. 3. Goodwillpostens relation till det egna kapitalet

I samband med en lågkonjunktur är värdet på företagets tillgångar inte alltid försvarbart och företaget kan därför behöva genomföra omfattande nedskrivningar för att återskapa en rättvisande bild av dess ekonomiska ställning. Nedskrivningarnas storlek varierar och medför således olika stor inverkan på årets resultat. Ett företag med en stor andel goodwill i förhållande till eget kapital kan få problem i samband med nedskrivningar. Problemen uppstår när nedskrivningarna är så omfattande att de minskar årets resultat i sådan utsträckning att även det egna kapitalet minskar. En minskning av det egna kapitalet försämrar i sin tur företagets finansiella ställning.

I undersökningen har vi sett att olika bolag har skrivit ner sin goodwillpost i olika stor utsträckning. I presentationen av vår undersökning nämner vi också ett relativt mått som relaterar goodwillposten till eget kapital. I vår egen undersökning och i den tidigare genomförda undersökningen ligger detta relativa mått på 27,5 respektive 30 procent. Skillnaden mellan åren är marginell och nedskrivningarnas påverkan på det egna kapitalets storlek vid en total nedskrivning av goodwill är lika stor. Vi ser ingen anledning till varför bolagen generellt skulle undvika nedskrivningar ju större denna andel är men att det finns en fara i att denna andel växer sig så stor att den slutligen kan sluka hela företagets egna kapital och fullständigt radera ut dess finansiella ställning.

En nedskrivning medför en kostnad i resultaträkningen som minskar årets resultat vilket i sin tur minskar det egna kapitalet i bolaget. Ju lägre eget kapital som finns i bolaget desto sämre är dess soliditet. Företag vill ogärna försämrade sin soliditet, i synnerhet i svåra tider, då det medför försvårande och fördyrning av finansieringen.

Vi finner inget samband mellan relationen av eget kapital och goodwill i varje enskilt bolag och viljan att genomföra en nedskrivning. Vi menar att det räcker med företagets vetskap om att en nedskrivning medför kostnader som kan påverka dess soliditet och att påverkan därmed utgör ett starkt motiv för att inte skriva ned.

5. 4. Diskonteringsräntans förändring

Undersökningarna som genomförts visar att det är fler bolag som har ökat sin diskonteringsränta mellan 2008 och 2009 än mellan 2007 och 2008. Detta kan betyda att investeringar i företag beaktas med en högre risk och att utlåningen till företag blivit dyrare. Det kan också betyda att lågkonjunkturen som kommer att bli lång och svår att ta sig ur motiverar högre räntesatser. Det är färre bolag som har minskat sin diskonteringsränta mellan 2008-2009 än mellan 2007-2008. Detta kan bero på samma sak som ovan och att bolagen på grund av det väljer att ligga kvar på en högre nivå.

Valet av diskonteringsränta påverkar utfallet av nedskrivningsprovningarna och företagens ränteposition påverkar också hur många bolag som i slutändan genomför nedskrivningar. Diagrammet nedan presenterades redan i uppsatsens empiri och vi kommer nu att söka analysera hur diskonteringsräntan i svenska börsbolag borde ha förändrats mellan år 2008 och 2009.

Räntepunkter

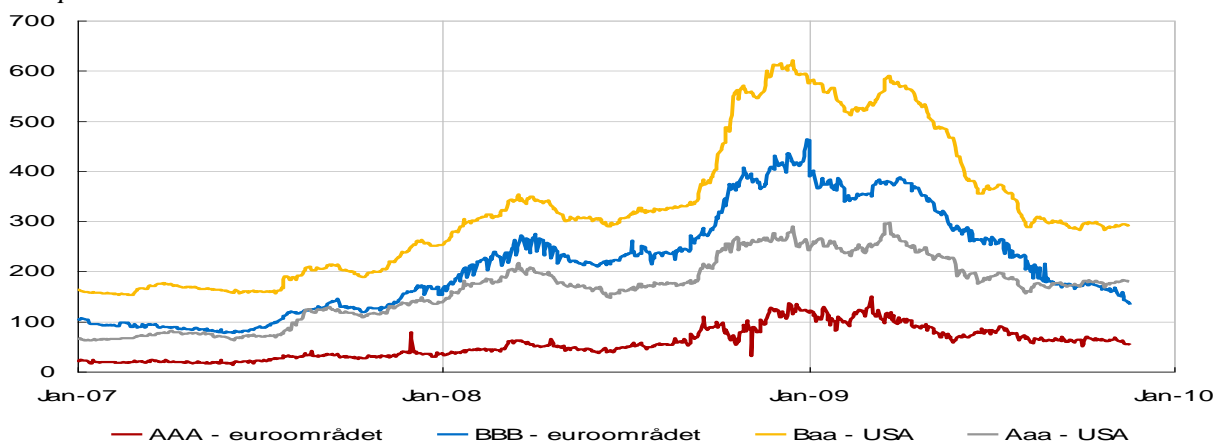

Diagram 9: Kreditspreadar för företagsobligationer i USA och euroområdet

Källa: Riksbankens rapport – Finansiell ställning 2009:2. s. 26

Vid en jämförelse mellan den röda kurvan och den blåa kurvan syns det att differensen mellan den riskfria räntan och räntan för företagsobligationer i Europa låg mellan 1,5 och 3 procent under 2008. Skillnaden ökade mot slutet av 2008 och det innebar att investerare bedömde risken med att placera sitt kapital i företagsobligationer som högre. Samtidigt ökade kostnaden för finansiering via obligationslån för företagen vilket borde återspeglas i en högre diskonteringsränta och därmed fler nedskrivningar.

I inledningen av 2009 viker kurvorna av neråt och den röda och blåa kurvan närmar sig varandra igen. Finansmarknaden började tina upp och risken med att investera i företagsobligationer bedömdes som lägre vilket innebar att kostnaden för finansieringen via obligationslån minskade för företagen vilket i sin tur borde återspeglats i en lägre diskonteringsränta och färre nedskrivningar.

Obligationslån är inte den enda finansieringsformen för företag men en mycket vanlig sådan. Den typ av finansieringsform företagen valt och när i tiden finansieringen gjordes spelar också roll för vilken risk som avspeglas i diskonteringsräntan. Finansieringens struktur påverkar därmed diskonteringsräntans förändring över tiden. Om vi tittar tillbaka på förändringen av diskonteringsräntan under 2009 så visar undersökningen att 24 procent, vilket motsvarar 37 bolag, följde med utvecklingen av riskbilden och sänkte sin diskonteringsränta. Anledningen till sänkningen var dels att den riskfria räntan sjunkit och dels att kostnaden för extern finansiering minskat. Har verksamheten inte finansierats via obligationslån är det troligt att bolaget följt utvecklingen enbart för den riskfria räntan. Har verksamheten däremot finansierats via obligationslån kommer givetvis både den lägre riskfria räntan och utvecklingen för obligationslån avspeglas i en lägre diskonteringsränta.

De 26 procent, motsvarande 40 bolag, som istället höjt sin diskonteringsränta bedömde troligtvis framtidsutsikterna som mer osäkra och prognostiserade svagare framtida kassaflöden. Finanskrisen kom plötsligt och därpå en kraftig lågkonjunktur. Höjningen kan bero på en eftersläpande reaktion på detta, det är först i efterhand som effekterna av förändringen i världsekonomin syns och bolagen kan först då ta hänsyn till den i sina budgetar och prognoser. Annorlunda uttryckt kan höjningen av diskonteringsräntan bero på att bolagen i 2008 års bokslut inte tog hänsyn till förändringen eftersom de inte hann reagera. De kanske inte heller visste hur allvarlig situationen var och skulle bli och gör en justering uppåt i efterhand.

Den största andelen av bolagen, motsvarande 50 procent, har lämnade diskonteringsräntan oförändrad. Anledningarna till det kan vara flera. För det första kan det bero på att bolagen varit reaktionssnabb och hunnit justera upp den inför 2008 års bokslut och att de finner den nuvarande räntenivån tillfredställande under en överblickbar framtid. För det andra kan det bero på att de ansluter sig till fortlevnadsprincipen och förhåller sig till kriser och lågkonjunkturer som ett övergående fenomen och att det som förlorats hämtas in under

perioder med hög tillväxt och hög konjunkturer. En av våra intervjuer bekräftar att detta förhållningssätt kan förekomma bland företagen. I den intervjun framgår att fem år är en för kort period för att ge utslag i form utav större nedskrivningar i samband med en kris eller lågkonjunktur, företagen räknar med att ta igen det som det förlorat sett ur ett längre tidsperspektiv.

För det tredje, och avslutningsvis kan det inte uteslutas att en del bolag bortser från att förändra sin diskonteringsränta. Det kan bero på företagen justerar för risker i andra variabler som påverkar framtida kassaflöden och att man därför inte kan justera diskonteringsräntan för samma risk eftersom dubbelräkning uppstår. Företagen fortsätter i och med det att räkna med samma ränta som tidigare.

6. Slutsats

I detta kapitel besvaras frågorna i vår problemformulering. Som avslutning på kapitlet tar vi upp intressanta ämnen för fortsatta studier.

Vår slutsats bygger på dem frågor vi ställde oss i problemformuleringen samt undersökningens resultat. Målet med vår slutsats är att den ska motsvara syftet i uppsatsen. Frågeställningen som hanteras är: Hur skiljer sig hanteringen av goodwill åt mellan 2008 och 2009? Hur goodwill har förändrats under året? Hur mycket av förändringen kan hänföras till omräkningsdifferenser? Beror en ökning eller minskning av goodwill på finanskrisen eller andra faktorer?

Skillnaden mellan 2008 och 2009 är marginell. Det har skett en liten nedskrivningsökning med 1,7 miljarder kronor. Även om nedskrivningsökningen ser ut att vara stor i absoluta tal är den liten sett ur ett relativt perspektiv. Med tanke på att det finns 256 bolag på OMX Nordiska Börs Stockholm och att studien omfattar hela 235 som tillsammans redovisar en total nedskrivningsbar goodwillpost om 581,9 miljarder kronor anser vi att en nedskrivning på 11,7 miljarder är väldigt liten. Nedskrivningarna utgjorde alltså endast 2 procent utav den nedskrivningsbara goodwillposten. Under 2008 skrev bolagen ner den totala goodwillposten med 1,5 procent. Det är fortfarande få bolag som genomför nedskrivningar. 2008 och 2009 var det 38 respektive 39 bolag som skrev ner sin goodwillpost. Vi anser att nedskrivningarna har ökat så pass lite att vi inte kan påstå att företagen har blivit bättre på att använda regelverken.

Förutom börsbolagens bristfälliga tillämpning av regelverken är vi ense om är att nedskrivningar försämrar kontinuiteten i redovisningen. På sikt måste företagen lära sig tillämpa regelverken eftersom de faktiskt ger en mer rättvisande bild än vad avskrivningar gör om de tillämpas rätt.

Även diskonteringsräntan förändrades väldigt lite, den genomsnittliga räntan steg från 11,44 procent till 11,58 procent. Med hänsyn till kreditspreaden mellan statsobligationer och företagsobligationer borde börsbolagen ha sänkt sin diskonteringsränta. Anledningen till att

bolagen inte har sänkt sin diskonteringsränta är att de svenska börsbolagen är spridda över hela världen och har möjligheten att finansiera verksamheten i det land som de befinner sig i. Riskerna är inte densamma i Sverige som i Ryssland. I det fallet borde uppdelningen av de kassagenererande enheterna presenteras utförligare i årsredovisningar och vilken diskonteringsränta som kan hänföras till vilken enhet. Användarna av den finansiella informationen hade då fått en klarare uppfattning om vilka risker som föreligger i koncernens olika verksamheter. Användarna får då också en uppfattning om hur stor andel av verksamheten som bedrivs i högrisk enheter respektive lågrisk enheter. Vi stödjer inte Per-Arne Petterssons resonemang om att två bolag som verkar i samma bransch bör ha samma diskonteringsränta eftersom valet av diskonteringsränta även bör påverkas av hur riskfyllda projekt bolaget har gett in sig på.

2009 var ett år då den totala goodwillposten på OMX Nordiska Börs Stockholm minskade. Vid årets ingång uppgick den totala goodwillposten till 566 miljarder kronor och vid årets slut hade samma post minskat med 15 miljarder kronor ner till 551 miljarder kronor. Goodwillposten har minskat med mer än de 11,7 miljarder som skrevs ned. Förutom nedskrivningarna kan även 7,4 miljarder kronor hänföras till omräkningsdifferenser. Då den svenska kronan deprecierat innebär det att nästan hälften av minskningen beror på den svenska kronans fluktuationer gentemot andra valutor.

Vi ställde oss också frågan om det finns någon koppling mellan finanskrisen och nedskrivningarna eller om nedskrivningarna beror på andra faktorer. Vi anser att det finns en klar koppling mellan finanskrisen och nedskrivningarna. SEB, Swedbank och MTG hänför sina nedskrivningar främst till östeuropeiska länder som har drabbats hårt av finanskrisen och de bolagen står för 63 procent av de totala nedskrivningarna. Flera andra bolag hänför också sina nedskrivningar till finanskrisen. Övriga bolag som inte hänför sina nedskrivningar till finanskrisen lämnar oftast bristande information om varför en nedskrivning har gjorts eller det inte har gjorts. Vi har även kunnat se ett mönster i hur många bolag lägger störst tyngd på de interna faktorerna vid beräkning av nyttjandevärdet, trots att störst hänsyn ska tas till de externa faktorerna. En sådan förhållning skapar obalans mellan de interna och externa faktorerna och förmedlar inte en rättvisande bild av bolaget. 2009 års största nedskrivningar hänförs till finanskrisen, frågan som bör ställas då är hur det hade sett ut om 2009 inte hade varit ett krisår. Eva Melzig Henriksson antyder att det krävs kriser för att en goodwillpost ska

försvinna ur balansräkningen när nedskrivningar tillämpas; så länge kriserna uteblir kommer inte några nedskrivningar heller att ske.

Det som allra tydligast framträder i våra intervjuer är att det faktiskt går att manipulera sin redovisning inom regelverken. Bolagens uppdelning av kassagenererande enheter är godtycklig. En kassagenererande enhets storlek kan variera från en liten produktionslinje till ett stort geografiskt område. Beräkningarna av återvinningsvärdet går också att manipulera. Om styrelsen önskar att redovisa något har de möjligheten att göra det så länge beräkningarna framstår som rimliga. Den största problematiken ligger i regelverkens subjektivitet eftersom bolagen kan göra en fri tolkning av dess innehåll.

Trots bristerna med tillämpningen av nedskrivningar är det inte möjligt att säga att avskrivningar är bättre. Det är självklart att nedskrivningar bidrar till sämre kontinuitet i redovisningen men samtidigt erbjuder nedskrivningar en mer rättvisande bild av företagets finansiella ställning än vad avskrivningar gör. För- och nackdelarna är många med båda metoderna men om nedskrivningar ska tillämpas måste en del av subjektivitet i regelverken ersättas med tydligare gränser. Om regelverken inte får tydligare gränsdragningar måste bolagen utsättas för striktare revision för att den finansiella informationen ska bli mer tillförlitlig.

6. 1. Sammanfattning av slutsatserna

- Alltför subjektiva regelverk ökar risken för manipulation.
- Diskonteringsräntan påverkas av andra faktorer än bara branschtillhörighet och geografiskt verksamhetsområde.
- Det finns en klar koppling mellan finanskrisen och årets nedskrivningar.
- Det finns en risk för växande goodwillpost som aldrig försvinner ur rapporten över finansiell ställning om regelverken inte förändras.
- Redovisningen utsätts för mindre ryckighet från år till år och risken för manipulation minskar med avskrivningar.
- Nedskrivningar ger en bättre bild av företagets faktiska finansiella ställning vid korrekt tillämpning av regelverken.

6. 2. Förslag till fortsatta studier

Främst hade vi velat se en liknande undersökning för nästa år och flera år framöver för att kunna urskilja ett mönster i nedskrivningarna på OMX Nordiska Börs Stockholm. Det hade även varit intressant att undersöka vilka delar av regelverken som kan förbättras för att minska subjektiviteten och risken för manipulation.

Eftersom vi har undersökt bolag vars aktier handlas på börsen hade det varit intressant att undersöka hur användarna av börsbolagens finansiella information betraktar nedskrivningar och hur det påverkar användarna i sina investeringsbeslut. Dessa investeringsbeslut påverkar i slutändan bolagens aktiekurser varför det finns anledning att anta att bolagen är observanta på vilka signaler de sänder ut till marknaden via nedskrivningar.

Vilken metod som är att föredra av nedskrivningar och avskrivningar. Vi fick själva i vår undersökning en uppfattning om de olika metodernas för och nackdelar. En djupare studie av vad som är att föredra skulle få stor omfattning och kräva stor expertis på området.

7. Källförteckning

7. 1. Publicerade källor

Andrén Niclas, Eriksson Tore, Hansson Sigurd. (2003). *Finansiering*. Upplaga 11. Liber ekonomi. Malmö.

ISBN: 91-4706529-X.

Backman Jarl. (2008). *Rapporter och uppsatser*. Upplaga 2:1. Studentlitteratur. Lund.

ISBN: 978-91-44-04826-0.

Carlsson Jörgen, Jonnergård Karin, & Nilsson Sven-Arne. (2003). *Koncernredovisning – tillämpningar med kommentarer, arbetsblad och lösningar*. Upplaga 2. Liber. Malmö.

ISBN: 978-914707272-9.

Eriksson Lars Torsten, Wiedersheim-Paul Finn. (2001). *Att utreda, forska och rapportera*.

Upplaga 7:1. Liber Ekonomi. Malmö.

ISBN: 91-47-06385-8.

IASB. (2009). *Internationell redovisningsstandard i Sverige – IFRS/IAS 2009*. FAR SRS Förlag. Stockholm.

ISBN: 978-91-89678-99-6

Lundahl Ulf, Skärvad Per-Hugo. (2009). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Upplaga 3:10. Studentlitteratur. Malmö.

ISBN: 978-91-44-01003-8.

Marton Jan, Falkman Pär, Lumsden Marie, Pettersson Anna Karin, Rimmel Gunnar. (2008). *IFRS - I teori och praktik*. Bonnier. Stockholm.

ISBN: 978-91-6228610-1.

Nilsson Henrik, Nilsson Stellan, Sundgren Stefan. (2009). *Internationell Redovisning – Teori och praxis*. Upplaga 2:1. Studentlitteratur. Lund.

ISBN: 978-91-44-05745.

Nilsson, Sven-Arne. (1998). *Redovisning av Goodwill – Utveckling av metoder i Storbritannien, Tyskland och USA*. Lund University Press. Lund.

ISBN: 91-7966-530-6.

7. 2. Elektroniska Källor

Appelgren Jörgen, Frycklund Jonas, Fölster Stefan, Grahn Göran, Lindgren Björn, Orelund Carl, Sahlén Malin. (2009). *Efter intensiven – Det ekonomiska läget December 2009*. Svenskt Näringsliv.

Länk: http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00020/Efter_intensiven_-_d_20262a.pdf

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 16.20

Appelgren Jörgen, Frycklund Jonas, Fölster Stefan, Grahn Göran, Lindgren Björn, Orelund Carl, Wallen Fabian. (2009). *Slakmota – Det ekonomiska läget Juni 2009*. Svenskt Näringsliv.

Länk: http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00018/Slakmota_-_Det_ekono_18245a.pdf

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 16.30.

Benston J. George. (2006). *Worldwide Financial Reporting: The Development and Future of Accounting Standards*. Oxford University Press. Oxford.

Länk:

http://books.google.se/books?id=WzJ5DIWetLwC&printsec=frontcover&dq=Worldwide+Financial+Reporting:+The+Development+and+Future+of+Accounting+Standards&source=bl&ots=doM3-M4v8l&sig=2XJdtfbUuLuVntjZq7jzsNUwxuE&hl=sv&ei=lb3iS7L2JouuOO_C6NsN&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=2&ved=0CBQQ6AEwAQ#v=onepage&q&f=false

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 15.00

Ernst & Young. (2009). *Aktuella redovisningsfrågor – inför bokslutet 2009*.

Länk:

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_3_2009_nyhetsbrev/\\$FILE/IFRS%20nyhetsbrev%20nr3_09.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_3_2009_nyhetsbrev/$FILE/IFRS%20nyhetsbrev%20nr3_09.pdf)

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 16.00

Frycklund Jonas, Fölster Stefan, Grahn Göran, Lindgren Björn, Orelund Carl, Wallen Fabian. (2009). *Hissa stormsegel - Det ekonomiska läget December 2008*, Svenskt Näringsliv.

Länk: [http://www.svensknaringsliv.se/multimedia/archive/00015/Hissa_stormsegel - D_15858a.pdf](http://www.svensknaringsliv.se/multimedia/archive/00015/Hissa_stormsegel_-_D_15858a.pdf)

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 16.50.

IASB. (2010). *About the IASC Foundation and the IASB*.

Länk: <http://www.iasb.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 14.50.

KPMG. (2009). *Evaluating Impairment risk*.

Länk: <http://www.kpmginstitutes.com/global-energy-institute/insights/2009/evaluating-impairment-risk.aspx>

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 15.20

LBI. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: <http://hugin.info/86897/R/1408951/362351.pdf>

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.25

Modern Times Group. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: http://www.mtg.se/Documents/AnnualReportFiles/2009/en/pdf/AR_2009_full.pdf?epslanguage=en

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 09.50

Nasdaq OMX. (2009). *Surveillance Stockholm*.

Länk: <http://www.nasdaqomx.com/listingcenter/nordicmarket/surveillance/stockholm/>

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan 21.00

Nationalencyklopedin. (2009). *Stockholms Börsen*.

Länk: <http://www.ne.se.support.mah.se/stockholmsb%C3%B6rsen-ab>

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan 20.00

Ortivus. (2009). *Årsredovisning*.

Länk:

http://www.ortivus.se/Global/Annual%20report%202009/Download%20Center/%c3%85rsredovisning_2009_Ortivus.pdf?epslanguage=sv

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.20

Riksgälden. (2010). *Fakta om statslåneräntan*.

Länk: https://www.riksdagen.se/templates/RGK_Templates/TwoColumnPage_16873.aspx

Kontrollerad: 2010-05-20. Klockan. 10.45.

RNB. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: http://investors.rnb.se/files/press/rnb/RNB_AR_09.pdf

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan. 10.35

SEB. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: <http://hugin.info/1208/R/1395369/352186.pdf>

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan. 10.00

Skanska. (2009). *Årsredovisning*.

Länk:

http://www.skanska.com/upload/Investors/Reports/2009/Arsredovisning/Skanska_Arsredovisning_2009.pdf

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.15

SKF. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: http://investors.skf.com/files/press/skf/SKF09_sv.pdf

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.30

Statistiska Centralbyrån. (2009). *Industrins kapacitetsutnyttjande*.

Länk: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_277784.aspx.

Kontrollerad: 2010-05-06. Klockan: 15.35

Svenska Handelsbanken. (2009). *Årsredovisning*.

Länk:

[http://www.handelsbanken.se/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_09_sv_ar_rev_las/\\$file/hb_09sv_medfoto_ny.pdf](http://www.handelsbanken.se/shb/inet/icentsv.nsf/vlookuppics/investor_relations_hb_09_sv_ar_rev_las/$file/hb_09sv_medfoto_ny.pdf)

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.40

Swedbank. (2009). *Årsredovisning*.

Länk: <http://www.swedbank.se/sst/www/inf/out/fil/0,,942723,00.pdf>

Kontrollerad: 2010-05-07. Klockan: 10.20

7. 3. Artiklar

Gauffin, Björn. Thörnsten, Anders. (2010). ”Nedskrivning av goodwill – få nedskrivningar 2008 som följd av finanskrisen”. *Balans* nr. 1/2010. Sid. 38-42.

7. 4. Muntliga Källor

Carlsson, Jörgen. Lektor i redovisning på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet samt redovisningsansvarig på Aspiro AB. Personlig intervju ägde rum 2010-04-19 klockan 13.00 på Aspiros huvudkontor i Malmö.

Melzig Henriksson, Eva. Auktoriserad revisor samt partner, KPMG AB. Personlig intervju ägde rum 2010-04-22 klockan 13.00 på Malmö kontoret.

Nordin, Ann-Charlotte. Auktoriserad revisor, SET Revisionsbyrå AB. Personlig intervju ägde rum 2010-04-16 klockan 13.00 på Malmö kontoret.

Pettersson, Per-Arne. Auktoriserad revisor samt partner, Deloitte AB. Personlig intervju ägde rum 2010-04-21 klockan 15.00 på Malmö kontoret.

Bilaga 1

Alla bolag som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm

<i>AarhusKarlshamn</i>	<i>Biovitrum</i>	<i>EnQuest PLC</i>
<i>ABB Ltd</i>	<i>Björn Borg</i>	<i>EpiCept</i>
<i>Acade Media AB</i>	<i>Black Earth Farming SDB</i>	<i>Ericsson AB</i>
<i>Acando AB</i>	<i>Boliden AB</i>	<i>Ework Scandinavia</i>
<i>ACAP Invest AB</i>	<i>Bong Ljungdahl</i>	<i>Fabege AB</i>
<i>A-Com</i>	<i>Borås Wäfveri Group AB</i>	<i>Fagerhult</i>
<i>Active Biotech</i>	<i>Brinova Fastigheter</i>	<i>Fast Balder</i>
<i>Addnode AB</i>	<i>BTS Group</i>	<i>Fast Partner</i>
<i>Addtech B</i>	<i>Bure Equity</i>	<i>Feelgood</i>
<i>Aerocrine AB</i>	<i>Cardo</i>	<i>Fenix Outdoor</i>
<i>Alfa Laval AB</i>	<i>Castellum AB</i>	<i>Fingerprints Card AB</i>
<i>Alliance Oil Company</i>	<i>Catena AB</i>	<i>FormPipe Software</i>
<i>All Tele AB</i>	<i>Cision AB</i>	<i>Getinge</i>
<i>AnotoGroup AB</i>	<i>Clas Ohlson</i>	<i>Geveko</i>
<i>Arise Windpower</i>	<i>Cloetta AB</i>	<i>Global Health Partner</i>
<i>Artimplant AB</i>	<i>Coastal Contacts AB</i>	<i>Gunnebo</i>
<i>Aspiro AB</i>	<i>Concordia Maritime</i>	<i>Hakon AB</i>
<i>ASSA Abloy AB</i>	<i>Connecta AB</i>	<i>Haldex</i>
<i>Astra Zeneca AB</i>	<i>Consilium AB</i>	<i>Havsfrun Investment</i>
<i>Atlas Copco AB</i>	<i>Corem Property Group AB</i>	<i>HEBA Fastighets AB</i>
<i>Atrium Ljungberg B</i>	<i>CTT Systems AB</i>	<i>Hemtex</i>
<i>Autoliv AB</i>	<i>Cybercom Europé</i>	<i>H&M</i>
<i>Avanza Bank Holding</i>	<i>Dagon AB</i>	<i>Hexagon AB</i>
<i>Axfood AB</i>	<i>DGC one</i>	<i>HEXPOL</i>
<i>Axis</i>	<i>Dyamid Medical</i>	<i>HiQ International</i>
<i>B&B TOOLS</i>	<i>Digital Vision</i>	<i>HL Display</i>
<i>BE Group</i>	<i>Diös Fastigheter AB</i>	<i>HMS Networks</i>
<i>Beijer Alma</i>	<i>Doro AB</i>	<i>Holmen AB</i>
<i>Beijer</i>	<i>Duni</i>	<i>HQ Bank</i>
<i>Beijer Electronics AB</i>	<i>Duroc AB</i>	<i>Hufvudstaden AB</i>
<i>Bergs Timber AB</i>	<i>East Capital Explorer</i>	<i>Husqvarna</i>
<i>Betsson</i>	<i>Elanders AB</i>	<i>Höganäs</i>
<i>Bilia AB</i>	<i>Electra Gruppen</i>	<i>Industrial & Financial Syst.</i>
<i>Billerud</i>	<i>Electrolux AB</i>	<i>Industivärden</i>
<i>BioGaia AB</i>	<i>ElektA AB</i>	<i>Indutrade</i>
<i>BioInvent International</i>	<i>Elektronik Gruppen</i>	<i>Intellecta AB</i>
<i>Biolin Scientific AB</i>	<i>Elos</i>	<i>Intoi AB</i>
<i>BioPhausia AB</i>	<i>Enea</i>	<i>Intrum Justitia</i>
<i>Biotage AB</i>	<i>Eniro</i>	<i>Investor</i>

<i>ITAB Shop Concept</i>	<i>NetOnNet</i>	<i>SAAB</i>
<i>Jevees Information Systems</i>	<i>New Wave</i>	<i>Sagax</i>
<i>JM</i>	<i>NIBE Industrier</i>	<i>Sandvik</i>
<i>Kabe AB</i>	<i>Niscayah Group</i>	<i>SAS</i>
<i>KappAhl</i>	<i>Nobia</i>	<i>SCA</i>
<i>Kare bio AB</i>	<i>Nolato</i>	<i>SCANIA AB</i>
<i>Kinnevik</i>	<i>Nordea</i>	<i>SEB</i>
<i>Klövern</i>	<i>Nordic mines</i>	<i>SECO TOOLS</i>
<i>KnowIT</i>	<i>Nordic Service Partner</i>	<i>SECTRA</i>
<i>Kungsleden</i>	<i>Nordnet</i>	<i>Securitas AB</i>
<i>Lagercrantz Group AB</i>	<i>Note</i>	<i>Semcon</i>
<i>LammhultsDesignGroup</i>	<i>Novacast</i>	<i>Sensys</i>
<i>Latour</i>	<i>Novestra</i>	<i>Sigma</i>
<i>LBI International</i>	<i>Novotek</i>	<i>SinterCast</i>
<i>Ledstiernan</i>	<i>OEM internationell</i>	<i>SKANSKA</i>
<i>Lindab</i>	<i>Opcon</i>	<i>SKF</i>
<i>LinkMed</i>	<i>Orc Software</i>	<i>SkiStar</i>
<i>Loomis</i>	<i>Orexo</i>	<i>Sofitronic</i>
<i>Lundberg</i>	<i>Oriflame</i>	<i>SSAB</i>
<i>Lundin mining</i>	<i>Ortivus</i>	<i>StoraEnso</i>
<i>Lundin petro</i>	<i>Oxigene</i>	<i>Studsvik</i>
<i>Luxonen</i>	<i>PA Resources</i>	<i>Svenska Handelsbanken</i>
<i>Malmbergs Elektrisk AB</i>	<i>PartnerTech</i>	<i>SWECO</i>
<i>Meda</i>	<i>Peab</i>	<i>Swedbank</i>
<i>Medivir</i>	<i>Phonera</i>	<i>Svedbergs</i>
<i>Mekonomen</i>	<i>Poolia</i>	<i>Swedish Match</i>
<i>Melker Schörling AB</i>	<i>Precise Biometrics</i>	<i>Swedol</i>
<i>Metro</i>	<i>Prevas</i>	<i>Svolder</i>
<i>Micronic</i>	<i>Pricer</i>	<i>Systemair</i>
<i>Medilfart sonesson</i>	<i>Proact</i>	<i>Säki</i>
<i>Midway</i>	<i>Probi</i>	<i>TELE2</i>
<i>Millicom</i>	<i>Proffice</i>	<i>TELIA SONERA</i>
<i>Mobyson</i>	<i>Profil Gruppen</i>	<i>Tieto</i>
<i>Modull 1</i>	<i>PSI Group</i>	<i>Tilgin</i>
<i>MTG</i>	<i>Q-Med</i>	<i>Traction</i>
<i>Morphoic</i>	<i>Ratos</i>	<i>TradeDoubler</i>
<i>MSC konsult</i>	<i>RaySearch</i>	<i>Transcom WorldWide SDB</i>
<i>MultiQ</i>	<i>ReadSoft</i>	<i>Trelleborg</i>
<i>Munters</i>	<i>Rederi AB Transatlantic</i>	<i>Tricorona AB</i>
<i>NCC</i>	<i>Rejler</i>	<i>Unibet Group</i>
<i>Nederman Holding</i>	<i>Rezidor Hotel Group</i>	<i>Uniflex</i>
<i>Neonet</i>	<i>RNB RETAIL & BRANDS AB</i>	<i>Wallenstam</i>
<i>Net Entertainment</i>	<i>Rottneros</i>	<i>VBG GROUP</i>
<i>Net Insight</i>	<i>Rövik</i>	<i>Venueretail</i>

Wihlborgs Fastigheter
Vitrolife
Volvo

Vostok Nafta Investment SDB
Xano
ÅF

Öresund

Bilaga 2

De bolag som inte hade årsredovisningar tillgängliga 2010-04-28.

AarhusKarlshamn

A-Com

Bong Ljungdahl

Consilium AB

Corem Property Group AB

EnQuest PLC

EpiCept

Fingerprints Card AB

Getinge

Holmen AB

Intellecta AB

Jevees Information Systems

Ledstiernan

Lundin Mining

Metro

Morphoic

Netonnet

New Wave

Oxigene

RaySearch

Sofitronic

Bilaga 3

De bolag som har gjort nedskrivningar under 2009

<i>Bolag</i>	<i>Nedskrivning (MSEK)</i>
<i>ASSA Abloy AB</i>	<i>64</i>
<i>Atlas Copco AB</i>	<i>16</i>
<i>Atrium Ljungberg</i>	<i>51,7</i>
<i>Beijer Alma</i>	<i>1,9</i>
<i>BioPhausia AB</i>	<i>0,9</i>
<i>Black Earth Farming SDB</i>	<i>0,9</i>
<i>Bure Equity</i>	<i>48,1</i>
<i>Cardo</i>	<i>9</i>
<i>Cision AB</i>	<i>267,1</i>
<i>Cybercom Europé</i>	<i>280</i>
<i>Duroc AB</i>	<i>52,2</i>
<i>Elanders AB</i>	<i>0,7</i>
<i>Elektronik Gruppen</i>	<i>10,5</i>
<i>Eniro</i>	<i>25</i>
<i>Feelgood</i>	<i>9</i>
<i>Gunnebo</i>	<i>105,6</i>
<i>Hemtex</i>	<i>37</i>
<i>Intoi AB</i>	<i>15,8</i>
<i>LBI International</i>	<i>676,6</i>
<i>Lundin-petro</i>	<i>847,2</i>
<i>Munters</i>	<i>5</i>
<i>MTG</i>	<i>3 252</i>
<i>Ratos</i>	<i>118</i>
<i>Sandvik</i>	<i>154</i>
<i>Nordic Service Partner</i>	<i>2,2</i>
<i>Peab</i>	<i>9</i>
<i>Precise Biometrics</i>	<i>4,9</i>
<i>Q-Med</i>	<i>1,5</i>
<i>RNB RETAIL AND BRANDS AB</i>	<i>500</i>
<i>Rövik</i>	<i>6</i>
<i>SCANIA AB</i>	<i>2</i>
<i>SEB</i>	<i>2 969</i>
<i>Semcon</i>	<i>72</i>
<i>SKANSKA</i>	<i>210</i>
<i>SWECO</i>	<i>12,8</i>
<i>Swedbank</i>	<i>1 191</i>
<i>TELIA SONERA</i>	<i>4</i>
<i>TELE2</i>	<i>526</i>
<i>TradeDoubler</i>	<i>150,3</i>
<i>Summa</i>	<i>11 708,9</i>

Bilaga 4

De bolag som inte hade någon goodwillpost överhuvudtaget

<i>Active Biotech</i>	<i>SECTRA</i>
<i>Aerocrine AB</i>	<i>Sensys</i>
<i>Artimplant AB</i>	<i>SinterCast</i>
<i>Arise Windpower</i>	<i>Swedol</i>
<i>Axis</i>	<i>Svolder</i>
<i>BioGaia AB</i>	<i>Säki</i>
<i>BioInvent International</i>	<i>Tilgin</i>
<i>Biolin Scientific AB</i>	<i>Traction</i>
<i>B&B TOOLS</i>	<i>Uniflex</i>
<i>Borås Wäfveri Group AB</i>	<i>Wallenstam</i>
<i>Brinova Fastigheter</i>	<i>Wihlborgs Fastigheter</i>
<i>Castellum AB</i>	<i>Vostok Nafta Investment</i>
<i>Catena AB</i>	<i>Öreseund</i>
<i>Concordia Maritime</i>	
<i>Clas Ohlson</i>	
<i>DGC one</i>	
<i>Dyamid Medical</i>	
<i>Digital Vision</i>	
<i>Diös Fastigheter AB</i>	
<i>East Capital Explorer</i>	
<i>Electra Gruppen</i>	
<i>Ework Scandinavia</i>	
<i>Fabege AB</i>	
<i>Fast Balder</i>	
<i>Fast Partner</i>	
<i>Havsfrun Investment</i>	
<i>HEBA Fastighets AB</i>	
<i>Hufvudstaden AB</i>	
<i>Industivärlden</i>	
<i>Investor</i>	
<i>Kabe AB</i>	
<i>Kare Bio AB</i>	
<i>Klövern</i>	
<i>Luxonen</i>	
<i>Medivir</i>	
<i>Melker Schörling AB</i>	
<i>Micronic</i>	
<i>Net Entertainment</i>	
<i>Nordic Mines</i>	
<i>Novestra</i>	
<i>PA Resources</i>	
<i>Rottneros</i>	
<i>Sagax</i>	